Regionális kulturális/közéleti lap, megjelenik 13 településen

Pilis-Dunakanyari HÍRMONDÓ

2018. NOVEMBER

Ingyenes újság!

· Budakalász · Csobánka · Dunabogdány · Kisoroszi · Leányfalu · Pilisszentlászló · Pilisszentkereszt · Pomáz · Pócsmegyer · Szentendre · Szigetmonostor · Tahitótfalu · Visegrád

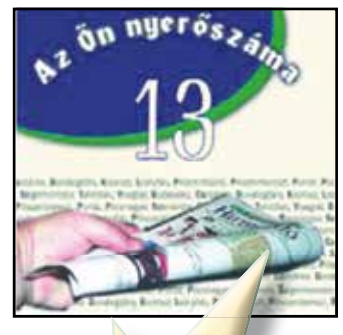

A vasmadár vadász 5
Legyél egyetemista februártól! 6
120 éves a nemzetiségi óvoda 6
Köszi önkéntesek Surányért 7

Újbor és Libator

Libaételek és nemes nedűk kerülnek terítékre a szentendrei Skanzenben november második hétvégéjén. A Szent Márton Újborfesztivál és Libatoron azonban nem pusztán a neves naphoz kapcsolódó gasztronómiai különlegességeket kóstolhatnak a vendégek. Érdekes és kevéssé ismert történeteket hallhatnak Szent Márton életével és hazai tiszteletével, de a liba-kultusz eredetével és akár vadhajtásaival kapcsolatban is. Vidám társas munkákba, a toll- és kukoricafosztás hangulatába is belecsöppenhetnek a látogatók. Márton napja ugyanis fontos fordulópont volt a naptárakban. Vidéken ekkor fejeződtek be a kinti munkák, ezen a napon zárult le a gazdasági év, és kezdődött el a téli kalákák időszaka. A Skanzenben ***november 10-én és 11-én*** a Lajta Néptáncegyüttes Márton-napi népszokásokat és mulatságokat elevenít fel. Gyerekkoncertek és Csernik Szende székely meséi mellett hallhatják a vendégek a Dalindát, Enyedi Ágnest és a Magos Zenekart, az Erdőfű Népi Kamarazenekart. Mindkét nap őszbúcsúztató koncert és táncház színesíti a programokat.

A kézműves foglalkozásokon Márton-napi boros kupát, textillibát és gúzsszúrót készíthetnek az ügyes kezűek, az ősz hangulatát pedig ajtódísz és madáretető készítéssel, tök-kasírozással ragadhatják meg a családok. A fesztivál részletes programját a szabadtéri múzeum honlapján találhatják meg az érdeklődők: www.skanzen.hu

Csendéletek

„A pipacsról, erről a tüzes színű, de lepke érzékenységű virágról számtalan csendéletet festett. Ezek a csokrok szinte szimbolikussá nőttek, a tüzes piros az élet lüktetését, a lekonyuló szálak a gyors elmúlást szimbolizálják. Pirk János e virágban úgy találta meg a magáét, mint Van Gogh a napraforgóban." A városképek sorozatunk csendéletekről szóló írását a 4. oldalon olvashatja.

Pirk János, Lángoló pipacsok, 1980 körül

Duna-parti kincslelet

A ritkán látott alacsony vízállásnak „köszönhetően" a Duna újabb rejtett titkai kerültek napvilágra. A Ferenczy Múzeumi Centrum régészeinek közreműködésével folytatják a leletmentő feltárást, versenyt futva a Duna növekvő vízállásával. Az első nap eredménye több tucat pénzérme volt. Ezüst és arany pénzek, vasfegyverek és egy hajószerkezet darabja bukkant elő a vízhagyta Duna-mederből, ami vélhetően egy, az 1750-es években balesetet szenvedett kereskedőhajóról származik. Információnkat a 4. oldalon keresheti.

Csapdák és megoldások

Amíg nem jársz a másik mokaszinjában két hétig, addig nem tudod, mi lakik benne… Az indiánoknak tulajdonított mondás bizony jó tanács lehet, amikor saját családi, vagy párkapcsolatainkat vesszük szemügyre.

„Hozott anyagból dolgozunk", vagyis mindannyian hordozzuk annak a családnak a mintáit, értékeit és terheit, amibe születtünk. Ha az ember saját családjának, gyerekkorának tükrébe néz, látja ezeket a csapdákat is. A rend világi ágához tartozó hívő emberként szeretnék értéket felmutatni, és segíteni másoknak. Ez a gondolat, és a tény, hogy idén a Családok Éve van, hívta életre ezt a rendezvénysorozatot Dunabogdányban, melyről bővebben az 5. oldalon tájékozódhat.

Szépülő szakrális terek

Szentendre városképének meghatározó elemei a templomok, amelyek felépítésük óta egyben a várost is jelképezik. A hét szentendrei templom az évszázadok alatt erős gyökerekkel kapaszkodva a közösség lelki, szellemi életébe, a szentendrei identitás részévé lettek, tekintet nélkül arra, hogy a lakosok mely vallási felekezet tagjai. A Szerb Ortodox Egyházmegyében lévő templomok és más egyházi intézmények felújítását, renoválást egy hároméves program keretében végzik el, Szentendrétől Budapestig, Dunaszekcsőtől Rácketig, melynek egyik kiemelten fontos, nagyságrendjében is jelentős projektje a szentendrei, ahol most és itt, nem csupán tatarozásokról van szó, de arról is, hogy megújul Szentendre megtépázott arculata, hiszen három, városképileg meghatározó templom és intézmény fiatalodik meg hamarosan. A részletekkel a 3. oldalon ismerkedhet.

Hallásfelmérés után az Ön egyedi igényeit figyelembe véve adunk javaslatot, hogy a hallás valódi élmény legyen.

A tökéletes hallás nagykövete

audióváry
HALLÁSGONDOZÓ

Dr. Gaál Andrea *fül-orr-gégész audiológus szakorvos*
és **Takács Mónika** *audiológus szakasszisztens*
2000 Szentendre, Kanonok u. 1.
+36/30/552-88-77 • +36/30/308-52-27

Dr. Gaál Andrea fül-orr-gégész audiológus szakorvos
és **Gazdag Gábor** audiológus szakasszisztens
1035 Budapest, Szentendrei út 32.
+36/30/552-88-78

Kicsi a víz-nagy a gond Szigetmonostoron!

Minden idők legalacsonyabb dunai vízállását tapasztalhatták meg a közelmúltban a Szigetmonostoron élők, s vele azt is, hogy részben vagy egészben olykor megbénult a kompközlekedés. Jó ideig problémás volt utazni a gödi révvel, de még komolyabb gondot jelentett, amikor a dunakeszi komp is leállt egy napra. Az alacsony vízszint miatt az is előfordult, hogy bizonyos helyeken méterekkel a part előtt kellett megállnia a kompnak.

Megoldást minden érintett ponton a mederkotrás jelentene, ám ezt az ivóvízbázis védelme érdekében többnyire nem támogatja a szakhatóság. A *gödi révnél még júniusban a horányi oldalon* a szigetmonostori önkormányzat mégis elindította az engedélyeztetési eljárást, mert mint

Molnár Zsolt polgármester elmondta, mindenképpen megoldást kell találni a helyzetre az itt élők és az utazók érdekében. Amennyiben a természetvédelmi okok miatt nem kap engedélyt kotrásra a testület, komoly esély van rá, hogy a közlekedés folyamatosan akadályoztatva lesz.

A *dunakeszi komp* ügyében a monostori önkormányzat a Vízügyi Igazgatóságnál érdeklődött és elvi támogatást kapott, azonban a döntés előtt azt javasolták, hogy a vízbázis kezelőihez forduljanak. Ahol a vízbázis védelme miatt kockázatosnak tartották, ott az autósoknak a Tildy-hidat javasolják használni.

A rendkívül nehéz helyzetben a polgármester a miniszterelnökhöz fordult segítségért, levelében kérte, szülessen döntés, még mielőtt a közlekedés ellehetetlenül. Molnár Zsolt azt javasolta, írják alá a korábbi, a Megyeri híddal kapcsolatos megállapodást, amelyben az áll, hogy amíg a híd ügyében előrelépés nem történik, addig a kormány, korszerűsítéssel is segíti a jelenlegi kompközlekedést, ezzel támogatva a helyben élőket. Egy valamivel később írott második levélben szerepel az is, hogy bár Szigetmonostor az ország vízbázisának közepén kétmillió ember ivóvizét biztosítja, a településen 600 ingatlannak nincs vezetékes vize, a lakosok 10 százaléka pedig nem jutott ivóvízhez sem a mostani alacsony vízállás következtében kiszáradt kutak miatt. A zsákfalu polgármestere arra kérte a kormányfőt, támogassa a Monostoron még hiányzó 11 km ivóvíz- és csatornavezeték kiépítését az itt élők érdekében. A levélben foglalt kérésekre egyelőre nem érkezett érdemi válasz.

Amíg a fenti helyzetben valami előrelépés nem történik, az önkormányzat beindít egy új információs csatornát a világhálón. Ehhez csatlakozva minden érdeklődő időben tudhatja majd, mikor és hogyan közlekednek a kompok.

-pd-info-

Jegyzet:

Közlekedünk vagy közlekednénk…

Az októberi rekord alacsony Duna vízálláskor nem csak arany és ezüst pénzek kerültek a felszínre, mint Érdnél a kiszáradt Duna medréből, hanem olyan problémák is, amelyekről régóta tudunk, csak eddig nem sikerült megoldás találni rájuk. Itt nem csak az jut az eszembe, hogy ***Szentendrén*** a hetvenes évek óta nem tapasztalt vízkorlátozással kellett megbarátkozniuk azoknak, akik a város magasabban fekvő helyein laknak. Bebizonyosodott, hogy alacsony vízállásnál, kánikulában, a túlzott ütemű lakásépítéssel megnövekedett vízfogyasztás akkora hálózati és szivattyútúlterheléseket okozott, amelyektől megroppantak a csövek és meghibásodtak a gépek. – Ám nem pusztán erre gondolok most, hanem arra, hogy ***Szigetmonostorról*** csak nagy nehézségek árán lehetett a fővárosba eljutni. Ezért a szigetmonostoriak egy csoportja flashmobbal próbálta arra irányítani a közfigyelmet, hogy illene már érdemben foglalkozniuk az illetékeseknek a dunai kishíd ügyével is! Ugyanis egyre reménytelenebb a szigetiek helyzete. Mint azt *Galambos Attila*, egy Youtube-on nyilatkozó monostori lakos elmondta, közel 20 kilométeres kerülőt kell tenniük reggelente, amely egy, másfél órába is beletelik, de ha baleset van a 11-es úton és lezárják, járhatatlan.

Azonban nem csak ez a gond, hiszen ha a kompközlekedés leáll, ha jégzajlás van, éjszaka sem lehet bejutni a szigetre, mert a komp az ekkor hazatérő ingázóknak nem szolgáltat – nyilatkozta **Molnár Zsolt**, monostori polgármester. A tizenegyes út forgalma napjainkban akkora, hogy autóval szinte lehetetlen közlekedni a reggeli csúcsidőben. Ma úgy látszik, hiába volt a bíróság jogerős döntése a kishíd ügyében, az csak nem akar elmozdulni a holtpontról!

Összeköt vagy elválaszt?

Legutóbb Szentendrén annak hagymázas víziója borzolta a közösségi médiát használó lakosok idegeit, hogy a málladozó *Waterfront Hotelt*, a valamikori városi csónakházat, amelyre az elmúlt évtizedekben százmilliókat költöttek el eredménytelenül, most a legújabb elképzelés szerint 120 ágyas monstre szállodává bővítik. Mellette épül majd meg a *Dunán átívelő gyalogos és kerékpáros híd*, a londoni Millennium Bridge mintájára. S bár Szigetmonostor nem a Bankside és Szentendre sem a City, amely városrészeket Albionban e híd összeköt. Sőt Szentendre északi végében nincs sem Globe Színház, Bankside Galéria, de Tate Modern képtára sem, sőt városunkból észak felé nézve nem látható a Szent Pál székesegyház homlokzata sem. Valaki mégis nagyot álmodott, arra nem gondolva, milyen problémákat zúdítana Szentendre belvárosára, ha ez a híd itt épülne meg!

Waterfront szálloda

– ***Önök persze jogosan kérdezik, miért nem szimpatikus a szentendreiek számára ennek a gyalogos és kerékpáros hídnak a helye?***

Röviden szólva, egy élhető városban az élhetőség egyik legfontosabb, meghatározó eleme a közlekedés milyensége. Hol, mikor, mennyit és milyen minőségi módon gyalogolhatunk, kerékpározhatunk, autózhatunk, buszozhatunk, hévezhetünk. Az sem mindegy, hogy ezek közül melyiket helyezzük előtérbe. Mint ahogy az sem, hogy melyik közlekedési eszköz és mód dominál, és az sem, hogy milyen ezek használati aránya. S bár a személyautó-használaton kívül is van élet, mi azonban még ott tartunk, hogy az autó nélkülözhetetlen, ha öt vagy csak egy-két kilométert kell is megtennünk.

– ***Akkor meg mi baj egy biciklis-gyalogos híddal Szentendre belvárosában?***

Ha visszafelé mennénk az időben, semmi. Ugyanis ma már a világ nagyvárosainak és agglomerációinak közlekedését vizsgálva világosan látszik, hogy öt éven belül olyan robbanás lesz az úgynevezett szoft közlekedési eszközök használatában, hogy ehhez képes egy atombomba csak gyenge pukkanás. Mert azzal kell számolni, hogy a ma bicikli és társaival való közlekedés hódítja és foglalja el hamarosan a járdákat, a mostanában elsősorban személygépkocsik használta utakat, hidakat. Ugyanis az inkriminált térségben várhatóan a személyautózás feltételei tovább romlanak a csúcsidőkben. Komoly közlekedési nehézségekre kell számítani, no meg arra is, hogy tovább lassul a haladás. Így aztán a szigetről átvezető gyalogos és kerékpáros hidat a kényszer miatt nem sétálók és vidáman kerekező turisták használják majd, hanem jószerivel mindenki, aki a szigeten lakik és a főváros irányába akar közlekedni. Reggeli és más csúcsidőkben olyan mennyiségű magicpie, segway, hoverboard és más elektromos önegyensúlyozó jármű, longboard, kerékpár, görkorcsolyázó és rollerező fog áthaladni, és gurul majd a Szentendrén parkoló személyautójához vagy a busz- illetve HÉV állomásra, ami komoly közlekedési feladatot fog jelenteni. Így a Waterfrontnál lévő hely Szentendre számára alkalmatlan erre, mert jelentős szoft jármű forgalmat zúdítana a Duna korzóra, és így az óvárosra is. – ***Érdemes lenne ezért újra átgondolni, hol lehet alkalmas mind Szentendre, mind a szigetiek és a Fővárosi Vízművek számára is gyalogos és kerékpáros híd építése ezen a szakaszon.***

– borzas –

Aztán érkezett egy ember…

Sziráki Ferenc, Szentendre egykori (1957-1967) **tanácselnöke október harmadikán, életének 93. évében elhunyt.** Amikor meghallottam a szomorú hírt, az alábbi idézet jutott eszembe:

„A várost nem a házak beláthatatlan tömege teszi, nem az utcák, terek, emeletek száma, hanem polgárainak szelleme, amely a kultúra fényeivel ékesíti és a kultúra árnyaival felhősíti a házak és emberek szövetségét. Vannak helyek, amelyek száz év alatt érnek várossá, és vannak, amelyek már évszázadok óta városok." „És van, amikor városok száz évig Csipkerózsika álmukat alusszák, és aztán érkezik egy ember és nem tudni miért, de egyszer csak felébrednek."

Ma már világosan kirajzolódik, hogy az ő nevéhez fűződik Szentendre második aranykorának kezdete, amely 1958-ban indult és 1988-cal zárult. Amikor olyan beruházások kezdődtek, mint a Skanzené, olyan intézmények születtek, mint akár a Szentendrei Teátrum, amelyek máig hatóan megváltoztatták e várost. Szálloda és kemping épült, új idegenforgalmi és múzeumi kiállítási program született, Deli-ösztöndíjat alapítottak felsőfokú intézményben tanuló szentendrei fiatalok számára, és még felsorolhatatlanul sok dolog és épület, amelyet ma elképzelhetetlenül nagy városi közérdeklődés és vita kísért. Pedig erre 1956 felemelő és tragikus forradalmi napjai után legkevésbé sem volt esélye Szentendrének. Nem volt nagyüzeme, de még komoly téesze, és valamire való SZOT üdülője sem. Múzeuma a Szerb Tanítóképző régi épületében egyetlen folyosóból és három tanterem nagyságú térből állt, az évi két kiállítás látogatóinak száma kevesebb volt, mint ahány japán ma egy hónapban idelátogat. Szentendre ekkor elfelejtett, 19. századi, hámló vakolatú kisváros képét mutatta, málladozó épületekkel, a valamikori szőlőskertek helyén elhanyagolt gyümölcsösökkel, árvalányhajas dombokkal, szomorú arcú emberekkel.

Arra ma sincs pontos magyarázat, miért pont ekkor álltak úgy a csillagok, hogy Szirákinak sikerült, ami a legjobb kilábalási programot kidolgozó Antoliknak, a komoly társadalmi támogatással bíró Starzsinszkynak, de más polgármestereknek sem. Amikor ugyanis Sziráki Ferenc a forradalom után a tanácselnöki székbe került, a városházán néhány idős műszaki emberen kívül szinte üres irodákat talált. Mit tehetett, onnan rekrutált ahonnan tudott, s így lettek munkatársai a kiugrott paptól az éppen érettségizett halásztechnikuson át az ismert szentendrei pallér család ifjú sarjáig minden körből, így talált munkatársakat, elsősorban fiatalokat. Apparátusának úgy kellett dolgoznia a városi főmérnöktől a takarítónőig, hogy közben munka után szinte mindenki valamilyen iskolába járt.

Nyíltságával és őszinteségével bizalmat ébresztett olyanokban is, akik nem voltak a rendszer feltétlen hívei, sőt. Ekkor jelent meg a Szánthó Imre tervezte Szentendrei oldal a Pest Megyei Hírlap heti egy alkalommal szombatonként kétoldalas mutációja. Benne minden héten volt képzőművészeti alkotás képe. Így aztán Rácz és Czóbel, Barcsay, Pirk, Szösz Jenő vagy éppen Szánthó Imre linómetszeteit láthatta az oldalon a szentendrei olvasóközönség. Ezzel olyan népszerű helyi lokálpatrióta szellemű sajtó állt rendelkezésére, amely segítségével bemutathatta elképzeléseit, terveit. Kitűnő szónok és meggyőző érvelő volt. Olyan új munkastílust honosított meg, amely ekkor még ismeretlen és szokatlan volt. Ugyanis kinyitotta a városházát, társadalmasította a városfejlesztési döntéseket. Szakított elődei módszerével, akik a kötelező városfejlesztési ankétokat félig munkaidőben, kényszerrel összeparancsolt dolgozóknak tartották. Ő, ha kellett, délelőtt a presszóban kávézó és kvaterkázó hölgyeknek mesélt arról, milyen Szentendrét álmodnak. Nem tudom a választ arra, hogy ez az akkor szokatlanul széleskörű kommunikáció segített-e abban, hogy Szentendre a városfejlesztésre központi pénzekhez jusson. De az biztos, hogy e sorozat végén minden itt élő mantrázta, hogy Szentendre a művészetek városa lesz hatalmas idegenforgalommal, és még a kis Békében fröccsöző gumicsizmás traktoros is tudta, hogy mi hamarosan akár Dubrovnik is lehetünk. Városvezetői szerepében megerősítette az a hősies helytállás is, ahogyan az 1965-ös nagy árvíz elleni védekezést vezette.

Vélhetően mindezek hozzájárultak ahhoz, hogy a teljhatalmú Cservenka Ferencné, az MSZMP akkori megyei első titkára, Sziráki mellé állt, támogatta terveit, és így jelentős pénzügyi források teremtődtek Szentendre számára. Ekkor történt a Fő tér szinte minden épületének renoválása, új arcot kapott a mozi, felújították és pinceklubot alakítottak ki a fiatalok számára a volt Péchy-házban (ma Dunaparti Művelődési Ház). Budapesten is irigyelt illatszer és édességbolt nyílt a Fő téren, és párizsi mintára az Ali Csorbadzsit, országos nóvumként, Művész presszó néven cukivá és kiállítóhellyé alakították. Minisztériumi és akadémiai intézetek szakemberei, újságírók, neves művészettörténészek, filmesek, képzőművészek, színészek, irodalmárok és zenészek fedezték fel a várost.

Ha közeli analógiát kellene mondani erre a szentendrei időszakra, én leginkább a kapolcsi bummhoz, az 1980-as évek végén induló Művészetek Völgye fesztivál „karrierjéhez" hasonlítanám. De ne legyünk szemforgatók, mert nem utolsó sorban azért is jöttek oly sokan Szentendrére, mert ekkor indultak el a pismányi, Pap-sziget környéki, petyinai, boldogtanyai parcellázások, és Szentendrén olcsón lehetett telket vásárolni. S bár túl egyszerű magyarázat ezzel indokolni Szentendre felfutását, tény, hogy ebben az időszakban szinte nem múlt el nap, hogy a köztévében ne lett volna valamilyen szentendrei tudósítás. Ekkor vált szlogenné: Szentendrén mindig történik valami. De az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy Szirákinak is voltak rossz döntései, vagy ő is beállt olykor azok mögé. Ilyen volt a Pap-szigeti Duna-ág áteresz nélküli gátjának megépítése, amelynek káros következményeit eddig nem sikerült helyrehozni. Az persze már nem az ő bűne, hogy a probléma ma is orvoslásra vár.

Mindezeket is számba véve, ő volt, és lett az az ember, az a szentendrei vezető, akinek nevét az utókor is ismerni fogja. Szentendre számára ő volt a közel száz éves átok feloldója, amely az ezernyolcszázas évek végén a szörnyű filoxéra pusztításával kezdődött, és amelynek következményeit, sebeit, csak a vele kezdődő harminc év tudta begyógyítani.

Szentendre ma egészen más, mint tanácselnökségének idejében volt. Lakóinak száma duplájára nőtt. Gazdag művészeti, kulturális programokat nyújtó város lett, ennek összes jótéteményével és bajával. Legnagyobb üzeme ma nem a Papírgyár, hanem a Skanzen. Gondjaink is mások, például a mára szinte mindent eltaposó, elparkoló autóáradat. A Budapestre való közlekedés lehetetlensége, a megmaradt kevés zöldet is felzabáló, szinte fékezhetetlen beépítési láz… De az idézett gondolatok ma is érvényesek „A várost nem a házak beláthatatlan tömege teszi, nem az utcák, terek, emeletek száma, hanem polgárainak szelleme, amely a kultúra fényeivel ékesíti és a kultúra árnyaival felhősíti a házak és emberek szövetségét…"

S a város ma ismét keresi azt, aki 21. századi arcának és mindenki által vágyott jövőjének embere lesz. Akiben a város és az ember egymásra találnak majd.

Kedves Feri Bátyám! Kevesen vannak már, akik ismertek téged, együtt dolgoztak, vagy kezet foghattak veled. Mégis Szentendre egész közössége nevében búcsúzom tőled egy régi mondással: Legyen számodra könnyű a föld!

Sutyi

(Sziráki Ferencet október 24-én, szűk családi körben helyezték végső nyugalomba.)

Pilis–Dunakanyari Hírmondó

A Pilis-Dunakanyari régió 13 településének független lapja. ■ Alapítva 2004-ben ■ Kiadó: **Szólabda Stúdió** ■ Főszerkesztő: **Csatordai Katalin** ■ Olvasószerkesztő: **Dallos Nagy Kriszta** ■ Munkatársak: **Huszár Diána** korrektor/szerkesztő riporter, **Benkovits György, Krizbainé Szabó Éva** ■ Reklámfelvétel: a szerkesztőségi elérhetőségeken ■ Nyomdai előkészítés: **KOCKA** ■ Szerkesztőség levelezési címe: 2000 Szentendre, Duna-korzó 18. Mobil: 06(30)986-2737, E-mail: pilis.dunapress@gmail.com; www.dunakanyar.hu ■ Terjeszti a kiadói hálózat ■ Nyomda: **Délkelet-Press Kft.** ISSN 1786-1802

Szépülő szakrális terek

Szentendre városképének meghatározó elemei a templomok, amelyek felépítésük óta egyben a várost is jelképezik. Bármi történik velük, – felújítják, átfestik, tatarozzák őket – ezek mindig közérdeklődésre számot tartó ügyek maradnak. Ugyanis a hét szentendrei templom (ma már nyolc) az évszázadok alatt erős gyökerekkel kapaszkodva a közösség lelki, szellemi életébe, a szentendrei identitás részévé lettek, tekintet nélkül arra, hogy a lakosok mely vallási felekezet tagjai.

A Belgrád székesegyház, vagyis a Saborna téglavörös marad

A minap a városban több ismerősöm állított meg azzal, tudok-e valamit a szerb templomok felújításáról, s igaz-e, hogy a Belgrád székesegyházat, a Sabornát fehérre akarják átfesteni?

– Felkerestem hát **Gálity Vojiszlávot,** hogy a legilletékesebbtől kapjak felvilágosítást. A püspöki helynök és titkár a felelős szervezője ugyanis annak a hároméves programnak, amely a Budai Szerb Ortodox Egyházmegye és a magyar állam együttműködésével valósul meg. Keretében az egyházmegyében lévő templomok és más egyházi intézmények felújítását, renoválást végzik el, Szentendrétől Budapestig, Dunaszekcsőtől Ráckevéig.

Mint a püspöki titkártól megtudtam, a program egyik kiemelten fontos, nagyságrendjében is jelentős projektje a szentendrei, amely három elemből áll. A **Szerb Egyházi Múzeum** új épületének újratervezéséből és megépítéséből – amely a valamikori Pest Megyei Múzeum Görög utcai épületének, és ehhez kapcsolódóan a volt Szerb Tanítóképző Bogdányi utcai épületének felújítását foglalja magába –, a **Saborna székesegy**ház külső tatarozásából, valamint a **Pozserovacska templom** renoválásából. Utóbbi esetében a torony teljes felújításáról és a tetőszerkezet cseréjéről van szó.

– ***Ezekről kérdeztem hát Gálity Vojiszlávot aki immáron harmadik évtizedét szolgálja Szentendrén, és aki ezzel a legrégebbi egyházi méltóság a városban.***

G.V. – Sokféle téma merült fel a konzultációk során, így esett szó a **Belgrád székesegyház** színéről is. A püspök úr, és magam is azt szerettük volna, hogy a **Saborna** színe maradjon a már jól ismert sötétvörös. Nem azért, mert vélhetően a felépítéskor is ilyen lehetett, hanem mert ennek a barnás sötétvörösnek számunkra szimbolikus jelentése van. Két ősi egyházi épületünk, – a Манастир Пећка патријаршија, a Peć-i patriarchátus, és a Zsicsai (Žiča), vagyis a Szent Megváltó templom, amely 1219-óta a szerb érsekség székhelye és a szerb királyok koronázási temploma – jellegzetesen sötétvörös színű. A **Pozsarevacska templom** (a Bükkös pataki Apor híd déli oldalán lévő szerb templom) külső festését is hosszas és alapos egyeztetés előzte meg. Végül a barokk sárga egy kissé világosabb árnyalata mellett döntöttünk, hogy a fehér pilaszterek, párkányok, a kosáríves kőkeretes ablakok és a többi elem finom rajzolatát erős kontraszt nélkül, de plasztikusan emelje ki. S bár a közbeszerzési eljárás hosszadalmas volta, és az építőipari kapacitáshiány miatt kisebb késésben vagyunk, az esőmentes szeptember és október kedvezett az építőknek. A **Saborna** homlokzat- és a Pozsarevacska templom tetőfelújítása is hamarosan befejeződik. Bár az ötvenes években tatarozott templom belülről már így is olyan állapotban van, hogy amikor hozzákezdhetünk a falfestés javításához, vélhetően tejesen újat kell készíteni. Talán annyi szerencse azért van, hogy e templom belső festése művészettörténetileg kevésbé értékes, mint a Preobranzsenje-é vagy a Sabornáé.

– ***Évek óta dolgoznak restaurátorok a Vujicsics téri Preobrazsenje templomban. Sor kerül-e a templomok belső restaurálására is, hiszen az ott lévő ikonosztázok, falfestmények és tárgyak is nagyon értékesek?***

G. V. Ebben a projektben külső építési, felújítási és állagmegóvási munkák vannak. A Szerbiai Vajdasági Tartományi Kormány azonban jelentős hozzájárulást nyújt ahhoz is, hogy ezeket a „belső" munkákat elvégezzük. Ebben komoly segítségünkre van az a vajdasági restaurátor csapat, amely szoros szakmai együttműködésben a magyar műemléki hatósággal és szakemberekkel végzi az ikonok és berendezési tárgyak restaurálását. Feltétlenül érdemes megemlíteni itt, hogy ők végzik a felújításokat a világhírű Hilandarban is. Hilandar a Szent Száva, a Nemanja István szerb fejedelem alapította Athosz-hegyi húsz ortodox kolostor egyike, a Szerb Ortodox Egyház identitás központja. Ezek a szakemberek végezték el a Tabáni Szerb Székesegyház lerombolásakor 1953-ban Szentendrére menekített ikonok restaurálását is. Ezeket a nagyközönség is megtekintheti **november 8-ától a Budapesti Történeti Múzeumban,** „Szerb székesegyház a Tabánban – Az eltűnt Rácváros emlékezete" című kiállításon. Kevesen tudják, hogy mi őrizzük a székesegyház lebontása óta ezt a műalkotás együttest, mely terveink szerint Szentendrén is látható lesz tavasz végén, amikor megnyitjuk az új Szerb Egyházi Múzeumot.

Az épülő múzeum a Görög utcában

E rövid interjúból talán Önök is érzékelték, hogy most és itt, nem csupán tatarozásokról van szó, de arról is, hogy megújul Szentendre megtépázott arculata, hiszen három, városképileg meghatározó templom és intézmény fiatalodik meg hamarosan.

Benkovits Gy.

Itt elmondhatja!

Településrendezési fórum Szentendrén

„A Postás strandhoz tervezett irodaház a város elemi érdekeit szolgálja" szól a városháza szlogenje. Ezzel a címmel jelent meg a Szentendrei körkép augusztus 28-i száma, amelyben a szerző így ír: „Ettől, és a Waterfront helyére tervezett szállodától is új munkahelyeket, növekvő adóbevételeket várnak. A napokban az országos sajtó egy része is felkapta azt a szentendreiek körében már egy ideje ismert tényt, miszerint a Postás strand szomszédságába két irodaházat terveznek építeni a közeljövőben. A helyiek egy része teljes mértékben ellenzi az oda megálmodott épületeket, az önkormányzat viszont egyértelműen támogatja nem csak ezt, hanem a Waterfront Hotel helyére tervezett négycsillagos szállodát is." Szóval helyzet van, immáron augusztus óta.

De hiába beszélgettek az utcán arról, micsoda ronda dolog, hogy irodaházat építenek a Postáson és panaszolták el a szomszédnak, mondták el az óvodástárs anyukának, ez csak a gőz kieresztésére volt jó, arra nem elég, hogy érdemi változás történjen. Ugyanis úgy van az önkormányzatéknál, hogy lehet valamiről kiabálni, tiltakozni, de ha ez nem az erre rendezett hivatalos fórumon és formában történik, csak annyit ér, mint „döglött lovon a patkó".

Most azonban valódi lehetősége lesz azoknak, akik szeretnék véleményükkel befolyásolni a döntéshozókat. Itt majd nem mondhatja azt a moderátor, hogy nem erre hívták össze a fórumot. Ugyanis, aki elmegy, és felszólal **november 6-án, délután öt órától a Városházán**, törvényes jogával él az úgynevezett Partnerségi egyeztetés keretében tartandó **településrendezési fórumon.** Elmondhatja akár azt is, miért tartja városcsonkításnak, ha irodaházat építenek a volt Duna étterem helyén. Hogy elhibázott megoldás, ha a Waterfront Hotel, a valamikori csónakház helyén 120 ágyas hotel nagyüzem dübörög a Duna parton.

A protestálók elmondhatják, miért lenne üdvös: „Ha a város, a Postás strand teljes területét kizárólag közösségi tervezésben meghatározott célokra hasznosítaná, akár a telkek tulajdonjogának megszerzésével is! Hogy a Postás strand teljes területére vonatkozóan (így a 25/2 hrsz. zárványtelekre is) tartsák fenn a jelenleg érvényes építési szabályozást a SZÉSZ következő esedékes felülvizsgálatáig! 2019-ben fejeződjön be a Postás strand közösségi tervezés első ütemének kivitelezése, és 2019. március 31-ig legyen kidolgozva a második ütem! A tervek megvalósításához a 2019-es költségvetésből, elkülönített keretet biztosítsanak!"

Nos, a ***november 6-i lakossági fórumon*** a szentendrei polgárok észrevételt tehetnek, amelyet jegyzőkönyvbe kell foglalni. Mert ezeken a fórumokon a hivatalnak is szigorú szabályok szerint kell eljárni. De ha Ön itt nem teszi meg javaslatát „azt a partnert, aki a közzétett határidőn belül véleményt nem nyilvánított, javaslatot nem tett, a határidő leteltét követően hozzájáruló partnernek kell tekinteni, az egyeztetés további szakaszaiban és elfogadási szakaszban egyaránt."

– Szóval, *aki nem itt szól, annak tiltakozása semmit sem ér*, hiába heveskedett a szomszédnak, hogy ő megmutatja, elmondja majd! Aki ezen a fórumon nem lesz ott, nem mondja el javaslatát, nem nyújt be írásban véleményt, az bizony azt jelenti, egyetértett. – Ám bármennyire is úgy tetszik olykor, hogy a képviselő-testület úgy dönt, ahogy akar, ez csak a látszat. Mert a képviselőknek is el kell számolniuk, ha mással nem, hát saját lelkiismeretükkel. Mert „a várost nem a házak beláthatatlan tömege teszi, nem az utcák, terek, emeletek száma, hanem polgárainak szelleme, amely a kultúra fényeivel ékesíti és a kultúra árnyaival felhősíti a házak és emberek szövetségét." Aki pedig e szövetség tudatos rombolója, s ezt akár butaságból, félreértelmezett küldetéstudatból vagy gyengeségből teszi, az méltatlan a közösség képviseletére.

(B.Gy.)

Nem volt „Zöldhíd"- ja sem Monostornak...

Két településünkön állt le a szemétszállítás

A szigetmonostoriaknak és a pócsmegyerieknek október utolsó napjaiban leállították a hulladék szállítását a településen. A szolgáltató *Zöldhíd Régió Kft.*-nél arra hivatkoztak, hogy kevés a pénz, amit a hulladékkezelő holdingtól kapnak. Az összeg nem fedezi a gépek karbantartását, üzemeltetési költségeit sem, így olyan meghibásodások történnek, amelyek miatt nem tudták már a kommunális hulladékszállítást sem vállalni. A társaság a finanszírozás rendezését kérte a Nemzeti *Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt.-től*, ahol azonban a fennálló szerződésben foglaltak miatt nem ismerték el a kérés jogosságát.

Megoldásra várva

Szigetmonostor a törvényben előírtak szerint értesítette a katasztrófavédelmet a helyzetről, amelynek a ***Molnár Zsolt*** polgármester által előzetesen vázoltak szerint két megoldása lehetett. Vagy megállapodik a két cég, rendeződik a finanszírozás, s a lakosság szempontjából minden marad a régiben, vagy a katasztrófavédelem kijelöl valakit – nagy valószínűséggel a jelenlegi szolgáltatót – a munka elvégzésére. Ekkor a jogszabály szerint a finanszírozást is mellé adva a pénzügyi problémákat is kezelve. Igaz ez utóbbi esetben sem oldódik meg minden gondjuk, hiszen a rendelkezésre álló működő eszközpark, mint állítják, töredéke a szükségesnek, nem beszélve azok műszaki állapotáról.

Az bizonyos, hogy a településen élők nagyon várták a döntést, mivel 3 ezer ember szemetéről van szó. Ez komoly mennyiség, amit a rendelkezések szerint kizárólag hivatalos jogosítványokkal, eszközökkel, munkagépekkel bíró cég szállíthat el. Az önkormányzatnak nincsenek ilyen lehetőségei, megfelelő járművel sem rendelkezik, a helyzetet ezért csak szakavatott hulladékkezelő cég oldhatja meg.

Lapzártakor érkezett a hír, hogy a Katasztrófavédelem átvette a szállítást a Zöldhíd Kft.-t bízva meg a feladattal a kormány által rendkívüli intézkedésként biztosított több mint 25 milliárd forintos keretből. Az elmaradt szállítást is megszervezték a négynapos ünnep pénteki napjára, november 2-re!

Ebben a helyzetben a településen élők a környezet védelme érdekében tartogatták portájukon a hulladékot, ám ha nincs ez a rendkívüli megoldás, előbb-utóbb mindenki számára terhet jelentett volna a rossz szagú rakomány, nem kizárva azt, hogy a hulladék az erdőkben, árokpartokon landoljon. A környezetvédelmi probléma nagyon hamar közegészségügyi vészhelyzetté is válhatott volna, ha a megegyezés sokáig várat magára!

A települések polgármesterei bizakodnak abban, hogy a rendkívüli intézkedéseken túl a kialakult problémát is megoldják az illetékesek, és a lakosságnak nem kell több önhibáján kívüli kellemetlenséget elviselnie az el nem szállított szemét miatt.

-pd-info-

Szemét ügy másképpen

Ne a vétlenek fizessenek!

Dunabogdányban 2013 óta szállítja a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. a hulladékot. Az FKF pályáztatását még az előző ciklus önkormányzata bonyolította, ám a jelenlegi vezetés szerint is jó döntést hoztak. Nem pusztán mert megbízható, tőkeerős cégről van szó, de azért is, mert általuk a jelenlegi legkorszerűbb módon, a mindössze 30 kilométerre lévő rákospalotai égetőműben szabadulhat meg hulladékától a település.

2016- ban a testületet levélben értesítették, hogy a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. veszi át a szolgáltatás számlázását. A község vezetését meglepte a fordulat, mivel addig az önkormányzat tartotta a kapcsolatot a szolgáltatóval. Az együttműködés mindvégig zökkenőmentes volt, ha az itt élőknek mégis gondja akadt, például a fizetéssel, bementek az önkormányzathoz, s ott helyben kezelték a kérést. Ha pedig a szolgáltatóval volt valakinek problémája, azt azonnal jelezte az FKF felé a testület, illetve érvényesítették a két fél közötti szerződésben foglaltakat.

A helyzet ma már nem ilyen egyszerű, hiszen a helybeliek által befizetett pénz az NHKV-hoz megy. Ez azt jelenti, hogy az eddigi szolgáltató, az FKF ugyanúgy elvégzi a munkát, a lakosok azonban érte a nemzeti hulladékkezelőnek fizetnek, amely valamilyen, az önkormányzat által nem ismert szempontrendszer szerint osztja vissza a pénzt. – Dunabogdány első embere már jelezte korábban, hogy az átalakított rendszer nem tud hatékonyan működni. Látszott ez abból, hogy bár a cég 2016 áprilisában vette át a számlázás feladatát, csak az év legvégén, karácsony közeledtével tudtak számlát kiküldeni, igaz akkor mindjárt háromnegyed évről. A következő esztendőben, 2017 első negyedévében pontosan érkezett a számla, azóta azonban nem kaptak többet a bogdányiak. Hat negyedév telt el számla nélkül, ami egy nyugdíjasnak 20 ezer, míg egy négytagú bogdányi család esetében kb. 30 ezer forintos tartozást jelent.

Schuszter Gergely polgármester elmondta, a történteket éppen azok szenvedik meg, akik nem tehetnek róla! Egyrészt a hivatalban dolgozók, akikhez az emberek érdeklődni, reklamálni jönnek, ám ők – minthogy nem kezelik már ezeket az ügyeket – nem tudnak segíteni. A legnagyobb vesztesek mégis a helyben élők, hiszen anélkül kerültek ebbe a helyzetbe, hogy bármit is vétettek volna.

– A *polgármester ezért levélben fordult a nemzeti hulladékkezelőhöz*, arra kérve a részvénytársaság vezetőjét, nyújtson valamilyen kompenzációt az érintetteknek. Pontosabban, ha ez a pénz eddig nem hiányzott, a társaság továbbra se tartson rá igényt, engedjék el a befizetését, esetleg valamilyen plusz szolgáltatással kedvezzenek az itt élőknek.

– *A cég válaszából* azonban úgy tűnik, erre nem kívánnak lehetőséget adni, könnyítést is csak annyiban, hogy a lakosoknak nem azonnal kell befizetniük majd a magas díjakat, esetleg az interneten kérhetnek részletfizetési kedvezményt. Utóbbi egy kisnyugdíjas esetében, akinek talán számítógépe sincsen, eléggé valószínűtlen megoldásnak tűnik. Mindezek miatt Schuszter Gergely a választ nem tartja elfogadhatónak!

– A polgármester abban látja a megoldás lehetőségét, hogy hamarosan módja lesz tárgyalni a cég képviselőjével. Bízik benne, hogy a beszélgetés során meg tudja győzni a kompenzáció szükségességéről. A község vezetése, ahogyan eddig, ezután is segíteni igyekszik majd a szolgáltató munkáját, ám azt szeretnék, ha nem a vétlen embereknek kellene viselni a terhet, amelyről nem ők tehetnek!

pilis.dunapress-info

TÉR-HÍR • TÉR-HÍR • TÉR-HÍR •

Atlantisz harangoz

„Mint Atlantisz, a rég elsüllyedt ország,/Halljátok? Erdély harangoz a mélyben. Elmerült székely faluk hangja szól halkan,/ Halkan a tengerfeneken. Magyar hajósok, hallgatózzatok,/Ha jártok ott fenn förgeteges éjben: Erdély harangoz, harangoz a mélyben." **(Reményik Sándor)**

Száz éve az 1. világháború végéhez közeledett. 1918. november 10-én – egy nappal az általános fegyverszünet előtt – Románia visszaugrott a háborúba. (Májusban a központi hatalmak különbékére kényszerítették.) Az antant elnézte a román fegyveres akciókat. **December 1-jén Gyulafehérváron 1228 küldött kimondta Erdély elcsatolását. A trianoni döntés ezt szentesítette.** Most, 2018-ban Románia nagy diadallal fogja megünnepelni december 1-jét, s elvárja, hogy az erdélyi magyarság is örvendezzen vele. Szívszorító helyzetükben nagy költőjükre, **Reményik Sándorra** gondolok, aki a két világháború közti időszakban az erdélyi líra kiemelkedő alakja volt. „Minden egyes sorából egy hazáját siratói szív jajongása kiált hozzánk" – írta *Raffay Sándor* a költőnek ***Végvári-versek*** című kötete előszavában. *Petőfi* óta kevés költő ajkán szólt tüzesebben a szó, izgatóbban az indulat, maróbban a keserűség, megragadóbban a háborgás, mint a titkon terjesztett, kéziratos formában kézről kézre adott Végvári-versekben. *(Budapesten kiadták.)* Reményik Sándor népszerűsége óriásira nőtt! *„A nagy lombhullás poétája lettem* – írta. Hitet, erőt akart sugározni a csüggedés ellenében. *„Nem tagadom, jöhet még zord idő,) Sok mindent nem lehet majd merni, / Talán szavunk se lesz, jajunk se lesz, / Csak a szívünk fog verni, / De magyarul fog verni!"* (Erdély magyarjaihoz) Legjellemzőbb emberi és költői vonása erkölcsisége, eszményisége, istenhite. Érintkezik a 19. századi költő, ***Vajda János*** végtelenségi távlataival, gondolati síkjával. Idealizmusa szembekerül a kor eszményirtó durvaságával. Mint hívő, etikus lélek tudja, hogy a szellem ellenállása a templomtól és az iskolától kapja meg a szükséges energiát: *„Ne hagyjátok a templomot, / A templomot s az iskolát!"* Hisz abban, hogy *„ A magyar lélek kincses labirint"*, s ezt elrabolni, eltiporni az ellenség mohósága sem tudja. Mégis, mintha előre látta volna, mennyi támadás, álnok bürokratikus intézkedés sorvasztja el a magyar iskolákat, már 1924-ben ezt írja: *„Ha egyszer nem lesz többé iskolánk,) – Nem lesz üvegház gyönge palántáknak -,/Ha nem lesz tanterem,) Hol a tanító nyíló ajakán) Az ige-virág magyarul terem,/…Egy iskola lesz egész életünk,) Mindenki mindenkinek tanítója,/Nem leszünk semmi más, Hitben, hűségben, tisztaságban) Egymásnak folytonos példaadás* (Ha egyszer…)

A nehéz időkben, bizony, százezrek menekültek el Erdélyből, otthagyva otthonukat, egzisztenciájukat. De a költő maradásra, helytállásra buzdítja verseiben kisebbségi helyzetbe kényszerült sorstársait. A Végvári álnéven írt verseit a trianoni trauma hatja át. Lassan tért magához a megalázott, kétségbeesett erdélyi szellemiség. 1926-ban *Kemény János* báró marosvécsi kastélyában megalakult az ***Erdélyi Helikon Társaság***, a legnevesebb írók, költők közössége. Céljuk volt az erdélyiség eszméinek terjesztése, folyóiratok létesítése, s minden évben egy értékes mű megjelentetése. ***(Áprily Lajos, Dsida Jenő, Bánffy Miklós, Makkai Sándor, Nyírő József, Tamási Áron, Reményik Sándor**… hogy csak néhányukat említsem.)* Nemes céljuk, munkálkodásuk Reményik Sándort is kiemeli a mélységes csüggedésből; a humánummal áthatott minőségigényt állítja irodalomszervező programja központjába. *„Nem a mi dolgunk igazságot tenni,/A mi dolgunk csak: igazabbá lenni."* (Miért hallgatott el Végvári?)

Megérte az 1940-es második bécsi döntést, amelynek értelmében Észak-Erdély visszatért. Örömét mégis átszőtte a bánat azokért, akik nem térhettek vissza (Dél-Erdély, Felvidék egy része).

77 éve, 1941-ben halt meg Reményik Sándor. Jó, hogy nem hallja a százéves évforduló diadalittas ünneplését.

Varsányi Viola /Dunabogdány

„Az ember Isten kertjében él"

Hamvas Béla emléknap – november 7-8.

Hamvas Béla halálának 50. évfordulója alkalmából kétnapos rendezvénysorozat keretében tisztelgünk az író géniusz életműve előtt.

PROGRAM

November 7. *(szerda)* ***10.00-13.00*** Nemzetközi Konferencia a Városháza Dísztermében. Megnyitja: Verseghi-Nagy Miklós polgármester.

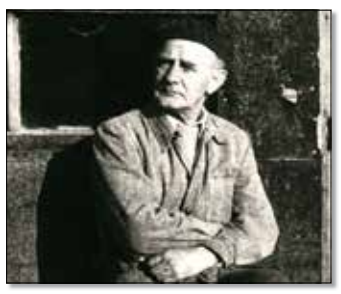

Előadások: Ferences lelkülettel az ökológiai válság idején- Dr. Beer Miklós váci püspök előadása. • **Hamvas Béla és a De Civitate Dei kérdése ma** – Előadó Dr. Primoz Repar filozófus, a ljubljanai Apokalipsa főszerkesztője. • **A világpolgárság kertjei** – Előadó Dag Hammarskjöld nyomán Johann Göttel igazgató, Europahaus Burgerland, Eisenstadt. • **„A természet kozmikus érintése"** – Hamvas Béla természetfelfogása – Dr. Thiel Katalin filozófus. • ***16.00*** **Gyertyagyújtás** Hamvas Béla sírjánál a Sztaravoda temetőben. Beszédet mond: Horváth-Hegyi Olivér evangélikus lelkész. Szentendre középiskolás diákjai Hamvas Béla szövegeket idéznek. • ***17.30*** **Ünnepi megemlékezés** a Városháza Dísztermében. Köszöntő, fotópályázat eredményhirdetése – Gyürk Dorottya alpolgármester. • ***18.00*** **„Elnézed néki, mint kontárkodik?"-** Tudósok és egyházak figyelmeztetései magatartásunk (fenn)tarthatatlanságáról – Dr. Zlinszky János előadása, Pázmány Péter Katolikus Egyetem.

Ünnepi koncert: ***November 8. (csütörtök) 19.00*** *Hamvas Béla PMK Színházterme (Szentendre, Pátriárka u.7.)*

Nem mind arany ami réz – Hamvas Béla egyetlen színpadra szánt művének bemutatója (vígjáték) a Lendvai Magyar Művelődési Intézet mellett működő amatőr színjátszó csoport, a LESZSZ Társulat előadásában. Rendező: Formanek Csaba.

Várjuk szeretettel Szentendrén a fenti programokra, abban a reményben, hogy november 7-én és 8-án emlékezetes órákat tudunk együtt eltölteni Hamvas Bélára emlékezve!

Hamvas Béla PMK és az Ars et Vita Művészet és Élet Alapítvány

Török Katalin

Város – Képek, Műalkotásokba kódolt várostörténet 8.

Csendéletek és enteriőrök rejtett világa

A *csendélet*, mint képző-művészeti szakszó a német *Stilleben* pontatlan tükörfordításából származik. A német összetett szó első tagja nem a *Stille* (csend) főnév, hanem a *still* melléknév, mozdulatlan értelemben. Témáját illetően a csendélet festőien csoportosított tárgyak, például virágok, gyümölcsök, ételféleségek, textíliák, használati eszközök, hangszerek, és/vagy élettelen (mozdulatlan) állatok ábrázolása.

Az egyik legrégebbit az ókori római romvárosban, Pompeiben megmaradt falfreskóról ismerjük. Egyes vélemények szerint a későbbiekben a szárnyas oltárok (XV. – XVI. század) fatábláinak részleteiből alakultak ki az első csendéletek. A protestantizmus elterjedésével a vallásos témavilág helyett a mindennapi élet ábrázolása vált témájukká. A szentendrei festészeten belül vannak olyan festők, mint például *Barcsay Jenő*, akik alig készítettek csendéletet, s azokat is inkább pályájuk elején. Mások egy életen keresztül újra és újra visszanyúltak a csendéleti témához, ami kiemelt helyet foglal el az életműben. Példaként idézhetjük **Czóbel Bélát** (1883-1976) és **Kmetty Jánost** (1889-1975).

Czóbel Béla, Kancsók rózsával, 1967

Kassák Lajos 1942-ben megjelent könyvében – ***Vallomás tizenöt művészről*** – Czóbelt a csendéletek készítéséről kérdezi: „Kíváncsi lennék rá, hogyan, milyen körülmények között születnek meg csendéletei? ***Czóbel Béla*** felemelkedik a székről, odaáll az asztalhoz, s mintegy megjátssza a jelenetet, ahogyan egy csendélet motívumait összeállítja. – Ezt ideteszem, azt meg odateszem, addig rakosgatom a dolgokat, amíg észre nem veszem bennük az egységes képhatást. Ha ezt elérem, festeni kezdek… a plasztikai kifejezés nyelvén el kell mondanom azt, amit láttam, illetve el kell mondanom azt, ahogyan én látom a valóság dolgait. Nem azt festem meg tehát, amit láttam, hanem azt, ahogyan láttam. A felfedezésemet és meghatódásomat fejezem ki. Jó képet csak akkor festhetek egy csendéletről, s csak akkor hozok létre műalkotást, ha úgy festem meg a csendélet almáját, ahogyan azt senki sem látta!" Czóbel senki máséval össze nem téveszthető izzó pompájú csendéletei a változatosság olyan gazdag skáláját hozták létre, aminek alig akad párja a XX. századi modern magyar festészetben.

Kmetty János hat évtizedes pálya-ívét, akárcsak a kortárs Czóbel Béláét, végigkísérik a csendéletek. *Amikor Frank János* művészettörténész 1966-ban megkérdezte az egy híján nyolcvanéves művészt, hogy miért festi mindig ugyanazt a témát, a csendéletet, Kmetty így válaszolt: „A természetszemléletem azonossága miatt. Fiatalkorom festői szemléletének problémája mindig a csendélet volt. A humanitás, amit a festészettől követelünk – minőségként –, a csendéletben ugyanúgy jelen lehet, mint egy nagy tematikus kompozícióban."

A Kmetty-csendéletek között külön csoportot alkotnak azok a két világháború között készült alkotások, amelyeken a jól ismert tárgyak: kancsó, csésze, tányér, gyümölcs, borosüveg stb. mellett, egy olyan kiadvány is látható, amin keresztül a művész kinyilvánítja alkotói, világnézeti orientáltságát. Az 1930 körül készült *Csendélet KUT katalógussal* című festmény az 1924-ben megalakult progresszív művészeti közösségre, a Képzőművészek Új Társaságára (KUT) hívja fel a figyelmet, aminek ő maga is tagja volt. Egy másik festményén a *Világ* című politikai, tudományos, művészeti radikalizmust képviselő orgánum szerepel csendéleti környezetben, ismét másutt a *Nouvelle Revue de Hongrie* című, a két világháború közötti időszak szellemi életében fontos szerepet betöltő francia nyelvű magyar folyóirat, amely elsősorban hazai kulturális értékeket közvetített francia nyelven Európába, másodsorban pedig az európai értékek hazai megismertetésén és elfogadtatásán munkálkodott. Kmettyéhez hasonló intellektuális tartalmakat mások csendéletein is felfedezhetünk, így pl. **Vörös Gézánál** (1897-1957), ahol az asztalra fektetett hangszer mellett az egyik festményen egy élére állított *Picasso-könyv*, a másikon egy *Matisse-könyv* látható.

Kmetty János, Csendélet KUT katalógussal, 1930

A szentendrei festők csendélet-tematikájú alkotásai között külön világot képviselnek **Pirk János** (1903-1989*) pipacsos csendéletei*. Pirk a pipacsot, ezt a mindenki által jól ismert, az útszélek és a nyári búzatáblák magával ragadó mezei virágát tájképein is számtalan variációban megfestette, mintha évről évre a látvány szépsége rabul ejtette volna. Pirk János és a pipacs kapcsolatát annál szebben és igazabbul összefoglalni, mint ahogy **Deim Pál** festőművész, a kolléga és jóbarát tette, nemigen lehet. „A pipacsról, erről a tüzes színű, de lepke érzékenységű virágról számtalan csendéletet festett. Ezek a csokrok szinte szimbolikussá nőttek, a tüzes piros az élet lüktetését, a lekonyuló piros szárak a gyors elmúlást szimbolizálják. Pirk János e virágban úgy találta meg a magáét, mint Van Gogh a napraforgóban."

Török Katalin

A következő előadás november 26-án, hétfőn délután 18 órakor lesz P'Art Moziban. Címe: *Szakrális témák és helyszínek*. Belépés ingyenes.

A modern festészet főműve Szentendrén

Vajda Lajos – Világok között

Több mint kétévnyi szakmai előkészítés után nyílik meg a Ferenczy Múzeumban a Világok között – **Vajda Lajos** élete és művészete című nagyszabású kiállítás. Az 1908–1941 között élt Vajda – a hazai művészettörténészek konszenzusos megítélése szerint – a modern magyar képzőművészet meghatározó, sokak szerint legfontosabb képviselője, aki szorosan kötődött Szentendréhez.

Felmutató ikonos önarckép

Vajda Lajos életművének egyik legismertebb, páratlan darabja a *Felmutató ikonos önarckép,* amely a modern magyar festészet legfontosabb alkotásai közé tartozik. A képen a sűrű pontokból szőtt figurában ott van egy rajta áttetsző másik, a festő a pravoszláv Krisztus-ábrázolást önarcképével komponálta egybe – a rajzok egyszerű, tiszta ritmikájától a pasztellszínek sötét derengéséig felbukkan benne minden, ami korábbi formaképzését jellemezte.

A *Felmutató ikonos önarckép,* **amely nem szerepelhetett a tíz évvel ezelőtti, budapesti centenáriumi Vajda-kiállításon, most megérkezett Szentendrére. A képet, amelyet a KOGART (Kovács Gábor Alapítvány) kölcsönzött a mostani tárlatra, tulajdonosa tíz évvel ezelőtt egymillió svájci frankért – mintegy 220 millió forintért – vásárolta meg. *A november 10-én nyíló,*** eddigi legteljesebb, nemzetközi jelentőségű Vajda Lajos kiállításon a rövidre szabott életút mintegy százötven alkotását láthatja a közönség, köztük többet első alkalommal. A tárlat kurátora Petőcz György és Szabó Noémi művészettörténész.

Duna-parti kincslelet

A ritkán látott alacsony vízállásnak „köszönhetően" a Duna újabb rejtett titkai kerültek most napvilágra. Az érdi parton a napokban rábukkant valaki egy Szent György ábrázolással díszített rézkolompra. Értesítése után ment a helyszínre a Ferenczy Múzeumi Centrum egyik önkéntes fémkeresője. Az első nap eredménye több tucat pénzérme volt. A múzeum régészeinek közreműködésével folytatódik a leletmentő feltárás, versenyt futva a Duna növekvő vízállásával.

Az eddig talált mintegy 2000 ezüstpénz (krajcárok és tallérok), 9 aranypénz, és további 500 vasfegyver és hajószerkezeti darab vélhetően egy, az 1750-es években balesetet szenvedett kereskedőhajóról származik.

A kincsleletben többségben vannak a külföldi veretek, ami kevéssé jellemző az akkori magyarországi pénzforgalomra. A pénzek kibocsátási ideje 1665 és 1743 közé tehető. Az aranyak között megtaláljuk *XII. Kelemen pápa vatikáni veretét, a magyarok mellett zürichi, és holland kibocsátású dukátokat is. Emellett III. Ferdinánd, I. Lipót, III. Károly és Mária Terézia pénzkibocsátásából származók dukátok is előkerültek*, melyek bizonyítják a magyar aranypénzek kiemelt európai szerepét.

A nagyszámú ezüstpénz halom összetétele más képet mutat: az érmék közel 90 százaléka nyugati veret, köztük több ritkaság számba menő érmét is azonosítottak a szakértők.

A szentendrei múzeum numizmatikai gyűjteménye ezzel a különleges lelettel, országosan is a legjelentősebbek közé tartozik majd. A hajóroncs felkutatása a búvárrégészek feladata lesz.

Rappai Zsuzsa

A Ferenczy Múzeumi Centrum

Vajda Lajos: Önarckép koponyával, 1936.

Világok között – Vajda Lajos élete és művészete. Ferenczy Múzeum, Szentendre, Kossuth Lajos utca 5. ***2018. november 10. – 2019. március 31***. Vajda Lajos, a modern magyar képzőművészet meghatározó képviselője. Mintegy 150 alkotását mutatja be a Ferenczy Múzeum összes termében rendezett nagyszabású kiállítás. A hazai múzeumok anyaga mellett eddig nem, vagy ritkán látható, külföldi magángyűjteményekben levő művek láthatók a tárlaton.

„Mégis legyen kiállítás…" – Vajda Júlia. Szentendrei Képtár, Szentendre, Fő tér 2–5. ***2018. november 10. – 2019. március 31.*** Vajda Júlia festő, a modern magyar kézművészet szürreális vonulatának jelentős képviselője, Vajda Lajos felesége. A kiállítás festményeiből, grafikáiból és kollázsaiból ad válogatást.

21 gramm – Rényi Katalin kiállítása. MűvészetMalom, Szentendre, Bogdányi u. 32.

Újragondolt Czóbel 3.0 – „Híd a die Brücke"-hez. Fókuszban Czóbel expresszionizmusa. Czóbel Múzeum, Szentendre, Templom tér 1.

Kovács Margit kerámiaművész életműve. Kovács Margit Kerámiamúzeum. Szentendre, Vastagh György u. 1.

Együtt és közösen

Az Aba-Novák Galéria 2017-et a női alkotók bemutatásának szentelte, így láthatták az érdeklődők Bálint Ildikó, Szentendrén élő festőművész, grafikus kiállítását is. A festmények mellett a szervezők gobelineket is szerettek volna bemutatni. Annak idején ez nem sikerült, ám most alkalom adódott, hogy a közönség láthassa Bálint Ildikó falikárpitjait, s velük összhangban Jakovits József szobrait is.

Bálint Ildikó következetes művészi pályájának meghatározó alapja az orosz avantgarde, amely sokáig rejtve maradt a világ szeme előtt, és amelynek neves képviselői Rodcsenkó, Kandinszkij és Malevics. **Jakovits József** autodidakta alkotóként indult, művészete az Európai Iskola irányzatához köthető. Bálint Ildikó szakmai életében nem voltak nagy kanyarok, a hatvanas évek elejétől vett részt a magyar képzőművészeti életben. Megmutatkozott egyéni és csoportos kiállításokon, tanulmányutakat tett, fontos művészeti hatások érték. Érzelmekkel áthatott konstruktívizmus, lírai geometrikus ábrázolás jellemzi képeit. Életét és pályáját sok kanyar, zsákutca kísérte. Az Európai Iskola rövid életű volt, alkotói sokáig számkivetett páriák voltak a művészeti életben, elhallgatás, ellehetetlenítés volt a sorsuk. Jakovits, mint több jelentős magyar képzőművész is az Állami Bábszínházban talált menedéket, majd 1965–1987-ig New Yorkban élt.

A két művész **Együtt**, című közös kiállítása ***november 22-dikéig látogatható.***

•

A galériában még e hónapban újabb kiállítás megnyitót tartanak „**2 szobrász 1 festő" címmel.** A jól ismert alkotó, **Kontur András** ezúttal egy idén diplomázó fiatal kollégájával, **Kovács Zoltánnal** közösen állítja ki szobrait. A címben szereplő festőművész pedig Halmi-Horváth István lesz, aki Leányfalura legújabb munkáival érkezik. A kiállítást ***november 24-én 17 órakor Kováts Kristóf nyitja meg.***

100% Leányfalu – Pesti blues

Mostanában minden hónap második hétfőjén az Aba-Novák Galériában van a blues világának helyi közepe… (Karinthy Ferencnek tulajdonítják a mondást: Leányfalu a világ közepe. Az igazság azonban az, hogy a népszerű és közkedvelt Cini „csak" terjesztője volt ennek a velős megállapításnak, a forrás Móricz Zsigmond unokája, Kolos Virág.) Novemberben a Galéria Bluesklub színpadán egy nevében ugyan fővárosi, ám Leányfalun élő zenész, **Pesti Zoli** játszik majd. Programjában igazi klasszikus bluesok szólnak (Muddy Waters, John Lee Hooker, Robert Johnson), de a megújult blues nagy királyait is megidézi (Jimi Hendrix, Eric Clapton, J. J. Cale). Zoli ezen túl magyar népdalok bluesos felfogású számaival is várja a közönséget ***november 12-én, 18 órától.***

Márton-napi pajta-vigadalom

A meghitt, családias novemberi rendezvény Szigetmonostor Faluházának kemencés fa-pajtája köré épül. A díjmentesen látogatható esemény szervezői többek között szalmabála ülőkés filmvetítéssel, kemencés finomságokkal (kenyérlángos és sütőtök), a moldvai zene jeles hazai képviselője, a Csürrentő zenekar táncházával és a helyi termelők különleges, novemberi ízeivel várják az érdeklődőket. Természetesen a forralt bor és a kemence sparhelten készült tea kóstolása sem maradhat el, az immáron negyedik alkalommal megtartott mulatságon, november 10-én, 15 órától. A Márton-napi pajta-vigadalom idén is megjelenő, izgalmas programeleme a fényösvény-járás, amelyre az intézmény mögötti erdőbe, kalandos éjszakai bolyongásra várják a bátrakat, s a még bátrabbakat. Érdemes idejekorán csatlakozni a délutáni kézműves foglalkozásokhoz – papírmerítés és lámpáskészítés –, hiszen ez utóbbi remekművek segítenek eligazodni a monostori kerek erdőben.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt Szigetmonostorra, a Faluházba! Mert kell egy hely.

A vasmadár vadász

– Fata László fotókiállítása Szigetmonostoron –

Fata Lászlót sokan úgy ismerjük, mint a Dunakanyar, a Szentendrei-sziget, Szigetmonostor italszállítóját. Nap mint nap találkozhatunk vele, és jellegzetes, narancssárga ponyvás teherautójával a különféle vendéglők, üzletek, italboltok előtt, munka közben. Kevesen tudják róla, hogy ő az egyre növekvő népszerűségnek örvendő repülőgép-fotózás egyik hazai úttörője. Több évtizede járja a világ reptereit, hogy egy-egy különleges, ritkaságnak számító, vagy legendás vasmadarat lencsevégre kapjon. Kizárólag repülőgépeket fotóz, ami több mint hobbi, inkább életérzés, megszállottság.

Londontól Moszkváig számos repülőtéren megfordult már gépével, s az így született több ezernyi képből válogatott a mostani kiállításra. A tárlat a látvány mellett képaláírásokkal, feliratokkal kalauzolja el e különleges világba az érdeklődőket.

A ***Vasmadár vadász kiállítás november 24-én 18 órakor nyílik a Szigetmonostor Faluházban*** (Árpád u. 15.). A fotókat 2019. január elejéig lehet megtekinteni az intézmény nyitva tartási idejében.

Kovács Attila

Faluház és Ravasz László Könyvtár

Leányfalu, Móricz Zsigmond út 124.

November 10. 17.00 **Családi népi játszó- és táncház –** Várunk minden alkotni és táncolni vágyó családot az EMI által támogatott népművészeti sorozatunkra. ***November 10. 20.00*** **Retro Music Party** Dj Nemcsók Bélával. ***November 12. 18.00*** **Galéria Blues Klub** az Aba-Novák Galériában. ***November 17. 10.00*** **– 18.00 Társasjáték nap –** a Leányfalui Pingvin Játékbolt szervezésében. Újra itt a lehetőség a társasjátékot szeretők vagy a társasokkal ismerkedők számára, hogy kipróbáljanak több tucatnyi érdekes, új játékot. A programot 2-99 éves korig ajánljuk! ***November 18. 16.00*** Egy Tolsztoj – értelmezés nagyszínpadra – beszélgetés a könyvtárban **Nagy András** íróval *Karenina, Anna című darabja* kapcsán, melyet a József Attila Színházban játszanak. ***November 24. 17.00*** Kiállítás megnyitó az Aba-Novák Galériában. **November 25. 00** A NYOMTALANUL című film vetítése, majd beszélgetés Atzél Ferenccel és Dr. Szekér Nóra történésszel. A film az 1906-ban született, 1944 decemberében eltűnt fiatal magyar politikus, báró Atzél Ede nyomába ered, akinek a két világháború között jelentős szerepe volt a kisebbségi magyarság társadalmi, gazdasági, kulturális életének, illetve védelmének megszervezésében. ***November 30. 18.00*** **HAZAJÁRÓK** közönségtalálkozó a Duna TV Hazajáró című, Prima Primissima díjas honismereti magazinműsor szereplőivel.

Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár

Budakalász, Szentendrei út 9.

November 9. Fran Palermo Akusztik – Henri & Daniel duó koncert. ***November 15. 19:00-20:30*** Hangfürdő **–** egy óra nyugalom, havi egy alkalommal. ***November 16. 18:00*** Lélekbúvár sorozat: Müller Péter a „Képzelet hatalma" előadás. ***November*** **16. 18:00-20:00** Iránytű: Rendszer váltás? Rendszer változás? Lépés váltás? Előadók: Dr. Raffay Ernő történész és ifj. Tompó László irodalomtörténész. ***November 16. 20:00-21.30*** Hangfonó sorozat: Seress Rezső-est a HeddaJazz zenekar előadása. ***November 17-18.*** Neves Kor-társ Galéria festménykiállítás és vásár. ***November 20. 19:00-21:00*** Kós Pódium sorozat: Egy mai magyar dzsentri – Az Egri Vár zenés műsora, Egri Bálint előadása. ***November 22. 18:00-20:00*** MÉZ együttes 30 éves születésnapi koncert, vendégfellépők: az Erin ír sztepp társulat táncosai**.** ***November 23. 19:30*** Katalin Bál. ***November 24. 08:00-12:00*** Ládafia Garázsvásár. ***November 24. 10:00*** Családi Matiné – Szegény ember és a róka – Nyáry Bábszínház, interaktív játék. ***November 24. 14:00-20:00*** Szent Korona délutánok a Szent Korona Szabadegyetem szervezésében. ***November 24. 21:00-04:00*** Nosztalgia Retro Party. ***November 30. 18.00-20:00*** Magyar Vándor sorozat: Szabó Zoltán (Kincseskamera) diaképes előadása a Bajkál-tóról.

Programok Tahitótfaluban

November 13. 14:30-17:30 Véradás a Népházban. ***November 17. 17:00*** Családi Táncház kicsiknek és nagyoknak. Kézműves foglalkozás. Táncoktatók: Netz Produkció. Belépés ingyenes. Tahitótfalu Népház (Bajcsy Zs. u. 2.) ***November 24. 10:00*** Habakuk Bábszínház – Mikulás Manóföldön- Népház. ***November 24. 19:00-24:00*** Erzsébet-Katalin Batyus Bál – Népház. ***November 23-24-25***. Élelmiszergyűjtés a rászorulóknak a Tahitótfalui Tesco Áruházban. ***December 1. 15:00-17:00*** Készítsük el együtt az adventi koszorúnkat!A foglalkozást vezeti: Jókainé Gombosi Beatrix népi iparművész, a Népművészet ifjú mestere – Faluház, Szabadság út 1.

Ferences esték Dunabogdányban

Csapdák és megoldások

Amíg nem jársz a másik mokaszinjában két hétig, addig nem tudod, mi lakik benne… Az indiánoknak tulajdonított mondás bizony jó tanács lehet, amikor saját családi, vagy párkapcsolatainkat vesszük szemügyre, állítja **Komáromi Mária**. A ferences világi rend országos képzési felelősét országszerte sokan ismerik, a Ferences Esték Bogdányban című előadássorozaton a Dunabogdányban élők is találkozhattak már vele.

A rend világi ágához tartozók hívő emberként szeretnének értéket felmutatni, és segíteni másoknak. Ez a gondolat, no és a tény, hogy idén a Családok Éve van, hívta életre a háromrészes rendezvényt, amelynek első előadása az: Egyszerűbb gyerekkor – Hogyan neveljünk nyugodtabb, boldogabb, magabiztosabb gyereket címet viselte. A második találkozó is izgalmas, nehéz témával foglalkozik majd, címe: Családminták – csapdák és megoldások.

Hol lapulnak a csapdák?

„Hozott anyagból dolgozunk", vagyis mindannyian hordozzunk annak a családnak a mintáit, értékeit és terheit, amibe születtünk. Túl domináns volt valamelyik szülő, valaki uralta a családot? Sok veszekedést éltünk át? Távolságtartó, rideg volt a légkör?

Ha az ember saját családjának, gyerekkorának tükrébe néz, látja ezeket a csapdákat is. Az előadásban, dr. Pálhegyi Ferenc családterapeuta gondolataira támaszkodva igyekszem valamiféle megoldást felvázolni a problémákra.

– *Hogyan, merre kell elindulnia annak, aki változást szeretne?*

Fontos, hogy szembenézzünk azzal, mik azok a reakciók, amelyeket mi is „csípőből" csinálunk a saját családunkban, még akkor is, ha egykor elhatároztuk, ezt biztosan másként tesszük majd. Ha ez tudatosul bennünk, már nagyot léptünk a megoldás felé. Sok mintát hordozunk, sok terhet és fájdalmat is a szüleinkkel kapcsolatban. Ám ne felejtsük, a mi gyerekeink is hordoznak majd súlyokat!

Valamennyien gyarló emberek vagyunk. A legtöbbször nem is tudjuk, valaki mért éppen olyan, amilyen. Ám ameddig nem megérteni, hanem megváltoztatni akarom a másikat, legyen az szülő vagy társ, addig nem lesz eredmény. Ha megpróbálom elfogadni őt, és megbocsátani neki, az sikerülhet.

– *Egy csúnyán elmérgesedett kapcsolatban például honnan kaphatunk erőt az elfogadáshoz, egy egészen más nézőponthoz?*

Próbálkozni kell! A kulcs, hogy a saját hozzáállásomon kell változtatnom, ám ez nehéz és hosszú folyamat. Évekig is tarthat, viszont ha nem teszünk semmit, ha el sem kezdjük, tényleg nincs esély. Persze olyan is van, hogy nem gyógyítható egy kapcsolat. Ám ha a másik fél képtelen is rá, én megbocsáthatok, s így magamat legalább nem mérgezem tovább.

Akárhogyan is van, a legfontosabb, hogy ne adjuk tovább a rossz mintát. El kell fogadnunk, hogy hordozunk ilyet, próbálnunk kell ellene tenni, de azt is tudnunk kell, tökéletesek nem lehetünk. Lássuk be, ha hibáztunk, ne féljünk ezt kimondani sem. Vannak az életben dolgok, amelyeket el lehet nézni, s van, amit csak megbocsátani lehet. Nagy különbség, elnézést vagy bocsánatot kérünk-e. Az azonban bizonyos: megbocsátani egy ember kell, kiengesztelődni kettő!

A Ferences Esték Bogdányban következő előadására **november 8-án 18 órakor** várja az érdeklődőket Komáromi Mária a Művelődési Házban (Dunabogdány, Kossuth Lajos út. 93.)

Érdemes ezeket tudatosítani és megoldásokat keresni arra, hogy az a család, aminek légkörét mi szülők, nagyszülők határozzuk meg, a lehető legjobb legyen.

Recept nincs, kiút van!

Mária előadásaiban gyakran hivatkozik Kim John Payne gondolataira. A poszttraumás stressz kutatója egyik kísérlete során megállapította, hogy egy háborúból menekült gyerekcsoport, és egy jómódú, angol középosztálybeli diákcsapat pontosan ugyanazokat a tüneteket képes mutatni. Előbbiek egyetlen óriási trauma után, utóbbiak pedig a hétköznapok kicsi, de állandó nyomásai alatt. A szakember többek között ezért is állítja, hogy ma a túl sok(k) kultúrájában élünk.

Mindezt pedig, többek közt a hihetetlen információ áradatot, ami a gyerekekre zúdul, nem képesek feldolgozni. Akad nyolcéves, aki tökéletesen tisztában van a globális felmelegedés fogalmával, ám depressziós és szorongó lesz, mert képtelen megemészteni a Földünket fenyegető katasztrófa nagyságát. Ám rajtunk áll, hogyan csökkentünk a kicsikre nehezedő nyomáson. Kevesebb tv, internet, s Mária szerint úgy egészében érdemes „visszavenni a tárgyakból". Ma már elképesztő a boltokban kínált játékok sokfélesége, ám a tapasztalat az, hogy a gyerekek fantáziáját, kreativitását sokkal inkább felszabadítja, ha ősi anyagokhoz nyúlnak. Videojáték helyett jobb, ha a sarat gyúrja a kicsi! Többet ad mindennél, ha kertészkedik, barkácsol, főz a szülőkkel, nagyszülőkkel. Komáromi Mária szerint rendkívül fontos, hogy megadjuk a jogot, csemeténk lehessen valóban gyerek! Ne terheljük túl közelről a felnőttvilág megannyi nehézségével, ne vonjuk bele a gondokba, főként a veszekedésekbe ne – vagy ha megtörtént, ügyeljünk rá, hogy a feloldásnak, a megbékélésnek, a bocsánatkérésnek is tanúja lehessen.

A Ferences Esték előadása számos példát és fogódzót ad majd ahhoz, hogyan csökkentsük a stresszt, mi mindenen változtassunk, hogy gyermekünk valóban nyugodtabb és boldogabb lehessen. Az első találkozó október 11-én, 18 órakor kezdődik a bogdányi Művelődési Házban. A következő előadás novemberben „Családminták – csapdák és megoldások", decemberben pedig „Ünnep a családban – mi a rendezvény és mi az ünnep" címmel várja az érdeklődőket.

Legyél egyetemista februártól!

Keresztféléves képzések indulnak a Milton Friedman Egyetemen

Valósítsd meg önmagad a Miltonon! Az alkalmazott tudományok egyetemeként ismert Milton Friedman Egyetem keresztféléves képzéseire még ***2018. november 15-ig jelentkezhetsz!***

Vajon Te is jelentkezhetsz a képzésekre?

Igen! Bárki jelentkezhet, aki rendelkezik az általa választott, képzéshez szükséges érettségivel. A törvényben előírt FOKSZ képzésre legalább 240, (szükség esetén emelt szintű érettségivel) BA képzésre legalább 280 ponttal.

Jelentkezni az e-felvi-n keresztül kell november 15-ig.

Milyen időkorlátokra figyelj a jelentkezés során? Jelentkezési időszak: 2018. október 15. – november 15. Jelentkezés utolsó napja: 2018. november 15. Felsőoktatási felvételi szakmai vizsga / mesterfelvételik: 2019. 01. 04-05.

Mit a teendő, ha a jelentkezőnek nincsen 280 pontja, azonban (idővel) gazdasági alapszakos diplomát szeretne?

Ne ess kétségbe! Nyújtsd be jelentkezésed pénzügy és számvitel felsőoktatási szakképzésre, majd a képzés előrehaladtával ott leszünk és segítünk neked, hogy például Közgazdaságtan tárgyból (újra) érettségizhess, ezzel is növelve felvételi pontjaid.

TIPP: Ajánlott ez mindazoknak, akik emberi erőforrások, gazdálkodási és menedzsment, nemzetközi gazdálkodás, pénzügy és számvitel alapszakon szeretne majd diplomát szerezni. Gazdaságinformatikus BSc képzés esetén pedig gazdaságinformatikus FOKSZ képzésre ajánlott jelentkezni.

Nappali vs. levelező?

Nem vagy magabiztos a döntésben? Íme néhány útmutató, amik segíthetnek a döntésben. Nappali tagozaton a tanórák / foglalkozások hétfőtől péntekig vannak, amelyek mellett rengeteg munkaerő-piaci előkészítő aktivitást biztosítunk a hallgatók részére. Levelező tagozaton a tanórák / foglalkozások (nagyságrendileg) kéthetente péntek délután és szombaton vannak. A számonkérésekre szintén „hétvégente” kerül sor. (A tananyagok elsajátításához nagyobb önállóságra van szükség, ezt támogatandóan számos e-tananyagot adunk közre.)

Milyen képzési szintekre lehet jelentkezni? Felsőoktatási szakképzések (2 éves képzések, emelt szintű érettségi egyik szakhoz sem kell) Alapszakok (3 vagy 3,5 éves képzések, szakonként eltérő felvételi követelmények, bölcsész- és társadalomtudományi képzésekre emelt szintű érettségi szükséges)

Mesterszakok (2 éves képzések a korábbi főiskolai/egyetemi, avagy alapszakos tanulmányokat követően.)

Több infóra van szükséged?

Az első és legfontosabb, hogy ellenőrizd, valóban elegendő-e a pontszámod a kiszemelt szakhoz. Ezt a felvi.hu-n a pontszámító-kalkulátor segítségével teheted meg a legkönnyebben.

– Ha ezek után is kérdéseid vannak, vedd fel velünk a kapcsolatot alábbi elérhetőségeink valamelyikén! Örömmel állunk rendelkezésedre.

felveteli@uni-milton.hu | 06 1 454 7610

Sikeres jelentkezést, felvételit kívánunk!

MILTON FRIEDMAN EGYETEM www.uni-milton.hu

ÉV VÉGI AJÁNLAT!
DUNA OPTIKA
INGYENES látásvizsgálat!
Bejelentkezés: 06-26-951-467
30% KEDVEZMÉNY MINDEN MULTIFOKÁLIS LECSÉRE
100% megszokási garanciával!
Keretek 30% 50% kedvezménnyel
Folyamatos legkedvezőbb ajánlatunk:
komplett szemüveg 9.900 Ft-ért
További szuper ajánlatok a Facebook-oldalunkon:
www.facebook.com/dunaoptikatahi
DUNA OPTIKA
Tahitótfalu, Szentendrei út 5-15. (Tesco udvar)
Telefon: 06-26-951-467

Ismét napirenden az orvosi ügyelet

Megoldás született!

Lázas a kicsi, vagy komolyabb szívpanasza van valakinek? Ijesztő helyzetek, amikor bizony minden perc számít. Márpedig ha gyors segítség kell, az ember máris tárcsázza az orvosi ügyelet számát, már ha teheti. A szolgáltatás működtetését ugyan törvény írja elő a települések számára, ám ennek nem mindig könnyű megfelelni. Főként a kisebb községekben kevés a szakember, az orvosok túlterheltsége, no és a rendkívül szerény juttatások miatt. A kétezer forintos óradíj az itteni ügyeletben, amikor a kórházban ez tízezer forint, kevéssé csábító. S akkor még nem szóltunk a közlekedési és egyéb járulékos költségekről, amelyek az orvost terhelik.

Szigetmonostor, Pócsmegyer, Leányfalu, Dunabogdány, Visegrád, Kisoroszi és Tahitótfalu közös ügyeleti rendelőjében, amely a gesztortelepülésen, Tahitótfalun kapott helyet, már 2016-ban érezhető volt az orvoshiány. A hét településen nagyon sok esetben van szükség az ügyeletre, fokozottan igaz ez a nyári hónapokra, hiszen az idelátogató turisták, vagy például a visegrádi szállók megannyi vendége sem háziorvoshoz fordul, hanem az ügyeletet keresi fel. Sajnos, a szállóvendégek, kirándulók nagy létszámát nem veszik számításba a központi normatívák odaítélésekor, lévén hogy ezeknek az embereknek nincs itteni lakcíme.

Köszönhetően azonban a szolgáltatást irányító **dr. Bazsa Márta** vezető főorvosnak, a felsorolt településeken mindig sikerült megoldást találni. Ám a doktornő úgy határozott, 2019 januárjától nem vállalja tovább a munkát. A települések vezetői egészségügyi szakemberekkel közösen kezdték keresni a megoldást, ami nem tűnt egyszerű feladatnak.

Amennyiben ugyanis egyszerűsített eljárással, rövidtávra találnak jelentkezőket, esetleg a környék háziorvosait kérve erre, alig egy évre kerül le a probléma a napirendről. S bár elvileg minden háziorvosnak kellene ügyeletet vállalnia, a hét település nyolc körzetében is kevesen teszik ezt meg.

Az orvosoknak fejenként két ügyeletet kell adniuk egy hónapban. Könnyű kiszámolni, hogy még ha mind a nyolc körzetben vállalják is, akkor is csak 16 napról beszélünk, tehát a hónapok feléről. De a helyzet még ennyire sem volt ideális a szigeti településeken. Bazsa doktornő az elmúlt tíz évben alighanem egyetlen ünnepet, de talán még hétvégét sem töltött a családjával. Ennek köszönhető, hogy a rászorulók sohasem találtak zárt ajtót a rendelőben.

Annak érdekében, hogy ez továbbra is így maradjon, más megoldásban is gondolkoztak a települések vezetői. Csakhogy itt is voltak buktatók. Ugyanis ha hosszabb távú lehetőséget keresnek, úgy ennek a szolgáltatásnak az üzemeltetésére közbeszerzési eljárást szükséges kiírni, amelynek ugyancsak kemény kritériumai vannak. Az itt előírtak szerint olyan feltételeket kell teljesíteni a jelentkezőknek, amelyek sok esetben szűkíthetik a lehetséges pályázók számát. Aki pedig maximálisan megfelel valamennyi kívánalomnak, az ajánlható összegért nem biztos, hogy vállalja a munkát.

Nem volt hát könnyű dolga a települések vezetőinek, s ahogyan a gesztor település első embere, **Sajtos Sándor** polgármester összefoglalta, egységes érdeken alapuló közös döntést kellett hozni. Ráadásul gyorsan, hiszen ha november közepéig nem tudják a NEAK (Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő) számára megküldeni a szükséges adatokat, az engedélyt sem kaphatja meg az új szolgáltató. A rendkívül sok fejtörést okozó kérdésben végül is, ahogyan Tahitótfalu polgármestere fogalmazott, a 24. órában született döntés.

Az ügyeleti rendszer továbbra is az eddigi módon, ***dr. Bazsa Márta*** vezetésével működik majd tovább, ám jelentősen nő a finanszírozás összege. Így az ügyeletet vállaló orvosok díja is megemelkedik. A további tervek szerint a rendelő épületének tetőszerkezetét mintegy kétmillió forintból, a lakosságszám arányában közösen újítják fel a települések. A helyiség fenntartása, állagmegóvása is közös feladat, így az is felmerült, hogy minden település befizet majd egy összeget az e célra létrehozott számlára. Amennyiben korszerűsítésre, átalakításra lesz szükség, ebből finanszírozzák majd azokat. Sajtos Sándor azonban azt is elmondta, bár örömteli fordulat, hogy egyelőre megvan ugyan a folyamatos működés minden feltétele, de az orvoshiány s az elégtelen anyagi háttér továbbra is problémát okozhat majd az ellátásban.

dp-info

„... hogy a gyerekek megtanuljanak magyarul”

120 éves a Dunabogdányi Nemzetiségi Óvoda

Az intézmény alapításának gondolata 1896-ban fogalmazódott meg. Az erről szóló levelet a római katolikus iskolaszék elnöksége nyújtotta be az érseki tanítóképző igazgatóságához. Írói arra hivatkoztak, hogy a község kőbányája sok embernek nyújt munkalehetőséget, a lakók, így a gyerekek száma is megnőtt. Ingatlan és anyagi fedezet nélkül a terv ekkor nem valósult meg, ám 1898-ban Walenfeld Károly és Dukat Teréz örökösei, szüleik kívánságát teljesítve az ingatlanokat, (Hegyalja utca 12. szám alatti Farkas-féle ház) a községnek ajándékozták. Indoklásként szerepelt, hogy a 3-6 éves gyermekek száma 195, és: „a gyerekek visszamaradottságot mutatnak a magyarosodás terén. Ez az iskolai tanításnak rendkívüli hátrányára van. Az óvoda létesítése által véljük elérni, hogy a gyerekek megtanuljanak magyarul.”

1904-ben, a mai iskola területén alakították ki az I. számú óvodai csoportot. Még ebben az évben sikerült létrehozni a II. számút, ami ma a József Attila utcai épületben működik. A III. számú óvoda bérleti szerződése 1912-ben született. Az intézmények az I. és a II. világháború alatt is működtek. A kitelepítés, kiűzetés 1947-ben azonban az óvodát is érintette, ez a létszámon erősen megmutatkozott. Ekkor alakították át az intézményeket napközi otthonokká. Egy darabig még nem volt konyha, a gyerekek otthonról hozták az ételt, de már 8-16 óráig újra volt óvoda. Egy év múlva konyha is létesült, így már helyben főztek. Újabb két esztendő múltán bevezették a villanyt, és megkezdődött a szovjet szellemű nevelés is, Mikulás helyett Télapóval, Karácsony helyett Fenyő ünneppel. 1958-ban megépült egy két tantermes óvodai épület, ahol a padokat kisszékekre cserélték. Az 1960-as években az óvoda létszáma 110 és 170 között mozgott. A foglalkozások a Művelődésügyi Minisztérium 1966-ban kiadott óvodai rendtartása szerint folytak. A hatvanas évek végére az olajos padlókat parkettára cserélték, a vizet is bevezették. Az addigi vezető, *Úrhegyi Ferencné* nyugdíjba ment, helyét *Schneider Ferencné* töltötte be. A bútorzatot lecserélték, játékokat vásároltak a csoportszobákba, majd 1970-től bevezették a német nemzetiségi nyelv oktatását. Ekkor még voltak gyerekek, akik otthonról hozták a sváb nyelvet magukkal, de számuk évről évre csökkent. A kicsik a nyelvvel és a kultúrával már az óvodai keretek között találkoztak, ami manapság sincs másképp.

1971-ben a legrégebbi épület életveszélyessé vált, le kellett bontani. Helyére szocialista szerződésben foglaltak szerint készült új. Ugyancsak 1971-ben jelent meg Az óvodai nevelés programja című alapdokumentum, amely két évtizeden át határozta meg a nevelés mikéntjét. Az óvodát 1975-ben leválasztották az iskoláról, ezután vált függetlenné az intézmény. Az 1980-as években a parkettákat könnyen tisztítható linóleum váltotta fel, bevezették a gázfűtést, de még csak a felső két épületben. 1995-ben ***Kammerer Istvánné*** lett az óvoda vezetője, az önkormányzat ez évben adott engedélyt gyógypedagógus-logopédus foglakoztatására is. Kammererné vezetése alatt épült fel a várva-várt új óvoda 2004-ben, amelyet *Puhl Antal*, Ybl- és Pro Architectura díjas építész, Dunabogdány szülötte tervezett. Három csoportszoba létesült, az egyikből így tornaszoba válhatott. A Dunabogdányi Óvodáért Alapítvány megalapításával 2012-ben lehetővé vált az óvoda udvarainak átépítése is.

A jövőben, a település önkormányzatának sikeres pályázata révén új épület létesülhet, az intézmény hat csoportossá válik. A Dunabogdányi Német Nemzetiségi Óvoda bővítésére, felújítására vonatkozó tervek már elkészültek, s hamarosan megindul a közbeszerzési eljárás is.

Eleven örökség 4.

A helyismereti vetélkedő folytatódik

„Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.” (B.M.)

Első alkalommal 2015-ben rendezte meg Szentendre az Eleven Örökség diák helyismereti vetélkedőt. Azóta – immár negyedik éve – hol a helyi általános iskolák és kisgimnáziumok hetedikesei, hol az öt középiskola 10-11-dik osztályosai mérik össze tudásukat az egész tanévet végigkísérő eseménysorozaton.

A 2018/19-es tanévben ismét a középiskolásokon van a sor, akiknek összesen öt forduló feladatsorait kell megoldaniuk ahhoz, hogy a vonzó díjak valamelyikét elnyerhessék. Az első díjazott csapat 300 000, a második 200 000, a harmadik helyezett 100 000 forint bármely iskolai közösségi célra szabadon felhasználható összeget nyerhet el, de azok sem mennek haza üres kézzel, akik nem kerültek dobogóra. Ők 40 000 forintos jutalmat adhatnak át iskolájuknak, a tanulóközösségnek.

A vetélkedő egyes fordulói tematikusak: a feladatsorok októberben a helytörténettel kezdődtek, novemberben a gyerekek megismerkedhetnek a város képzőművészetével. Márciusban a Polgármesteri Hivatal munkatársainak segítségével bepillantást nyerhetnek abba, hogyan intézhetik ügyes-bajos dolgaikat a városházán, áprilisban végig járják a város látható és rejtett szépségeinek egy részét, s végül májusban kreatív alkotómunkával adhatnak számot ismereteikről.

Az '56-os emlékművel kapcsolatos feladat

Az elméleti fordulók előtt a csapatok a felkészülést segítő háttéranyagokat, a buzgóbbak szakirodalmi ajánlást is kapnak, s ebben az évben első ízben a gyerekek vetített-képes előadásokat is meghallgathatnak az éppen soron következő témáról.

Október 25-én zajlott le az első, városi történeti forduló, melyben *Szentendre római korától az 1956-os forradalom helyi eseményeiig* tekintették át a hely és a város több mint 1000 éves történelmét a diákok. A ***november 29-én*** következő második forduló – emlékezve *a Szentendrei Festők Társasága megalapításának 90., és Barcsay Jenő halálának 30. évfordulójára – a város ihlette képzőművészet*et helyezi középpontba.

Ne higgyük, hogy a gyerekeknek unalmas, „bebiflázott” tananyagról kell mechanikusan számot adni: a kérdések többsége játékos, s a szervezők igen nagy súlyt helyeznek az élményszerűségre, a kreatív, összefüggéseket is felismerő gondolkodás, és a megfigyelőkészség fejlesztésére is. Egy ilyen helyismereti vetélkedőnek nem az a célja, hogy a felnövekvő nemzedéket újabb lexikális ismeretek befogadására sarkallja, majd a száraz ismereteket számon is kérje. Hiszen igazán megszeretni és megbecsülni csak azt lehet, amit – jó és rossz vonásaival együtt – már alaposan megismertünk. S ha ezt a felkészülés és a vetélkedő fordulói során a résztvevők elérik, attól kezdve Szentendre már nem csak a lakóhelyük lesz, de lélekben is szentendreivé válnak!

Krizbainé Szabó Éva

„Köszi önkéntesek” az örökbe fogadott utcákon, fapados facebook meg a vidám könyvmegálló

A Köszi, önkéntes! csoport 2016 őszén alakult ***Topits Judit*** kezdeményezésére, aki látván Pócsmegyer és Surány szemetes utcáit, azt javasolta, hogy aki teheti, „*fogadjon örökbe” egy-egy utcát, közterületet, dunai partszakaszt*, és ott hetente szedje össze a szemetet. A felhívásra sokan jelentkeztek, közel száz önkéntes csatlakozott a mozgalomhoz. A csoport 2017 tavaszán „*Szezonnyitó szemétszüret*”-et szervezett Pócsmegyer-Surányban, ősszel pedig csatlakozott az országos „*Te szedd!”* mozgalomhoz.

A vidám könyvmegálló Surányban

Tavaly, 2017 őszén a Köszi, önkéntes! tagjai tisztították meg a Szigeti út Pócsmegyer-surányi szakaszát. Az Irány Surány Fesztivál után a csoport tagjai és alkalmi önkéntesek segítettek a fesztivál helyszínének megtisztításában is.

A csapat 2017-ben „*Fapados Facebook*” néven hirdetőtáblát állított fel a Napsugár téren, hogy az internettel nem rendelkezők is elérjék az információkat. A tagok több önálló akciót indítottak, pl. *egyedi szemeteskukákat állítottak* jól kiválasztott helyekre, vagy filmes dobozokból könnyen tisztítható *köztéri hamutartókat helyeztek el* környezetünk védelmében.

A csoport tagjai egymással többnyire a virtuális térben tartják a kapcsolatot, de 2017 szeptemberében csoporttalálkozót szerveztek a feladatok megbeszélésére. Itt határozták el, hogy karácsony előtt *Cipősdoboz akciót szerveznek* a gyerekeknek, és pénzadományt gyűjtenek, hogy élelmiszercsomagot vásároljanak helyi rászorulóknak. A csoport *Köszi, önkéntes! díjat is alapított,* amelyet először 2017 augusztusában, az Irány Surány Fesztiválon osztottak ki. A csoport októberben *csatlakozott az Együtt Egymásért Dunakanyar Egyesülethez.*

Nem voltak kevésbé aktívak az önkéntesek 2018-ban sem. Júliusban *ökotábort tartottak a Szentendrei-szigeten* 9-13 éves gyerekeknek. A táborba meghívást kapott a Köszi, önkéntes!-ek testvércsoportjából, a „Tiszta Bűdért” tiszavasvári szervezetéből nyolc gyerek és vezetőjük is. A Köszi, önkéntes!-ek idén nyáron *sok mindent színesebbé tettek, a Napsugár téri szomorú buszmegállóból vidám busz- és könyvmegálló lett*, nagynyomású mosó, színes festékek és nagy lendület segítségével. Az Ági közért előtti plakáthely nemcsak védi a gesztenyefát, de új színt is hozott a partra, a homokos *strandon felállított két színes pad pedig igazi közösségi térré vált.* Az emberek ott találkoznak, a bulik ott szerveződnek, a surányiak a vizet nézve ott elmélkednek.

A *Köszi, önkéntes! díjakat ez évben is kiosztották* az arra érdemeseknek, s ugyancsak ekkor, az Irány Surány Fesztiválon vehették át elismeréseiket a *Jövőnk a Sziget* rajzpályázat nyertesei is.

Az **Együtt Egymásért Dunakanyar Egyesület Pócsmegyer-Surányi Köszi, önkéntes! csoportja pályázott „Az Év közösségi kezdeményezése 2018” díjra.** Pályázatuk címe: ***Színezzük ki Surányt!***

A szakmai zsűri öt pályázatot választott ki közönségszavazásra, így már csak a voksolókon múlik egy dunakanyari siker! **A Köszi, önkéntes! csoportra november 6-ig szavazhatnak az érdeklődők**, akik további részleteket találnak a https://onkentessegertdij.hu/palyazatok web címen.

Dunaparti beszélgetés
Kajakkal a Dunán

Sarló Emese ez év nyarán a Duna-forrástól kajakkal indult haza, Horányba. A Szigetmonostor Faluház meghívta Emesét, hogy *november 17-én, 18 órától* az intézmény színháztermében meséljen a többhetes dunai utazásról. Ő maga a következőképpen hívogatja az érdeklődőket:

„Ezer folyamkilométer kajakkal a Dunán, a forrástól hazáig, Horányig. A folyó, tájak, gátak és segítségek, kalandok, tapasztalások, találkozások. Egyedül az úton nőként. Erről mesélnék nektek, de legfőképpen arról, ami titeket érdekel. Várlak szeretettel benneteket egy baráti »dunaparti« beszélgetésre.”

Az utazóval Kiss Tamás beszélget az átélt kalandokról. A díjmentesen látogatható program résztvevői megismerkedhetnek a nagy dunai utazás kellékeivel is: a folyami kajakkal, a speciális sátorral és az egyéb eszközökkel, amelyek fontos, elengedhetetlen elemei a vízi kalandnak. Szeretettel várunk minden érdeklődőt, szigeten innen és túl egyaránt! ***– ka-***

Martin, a libák és a bor

Anno a szentendreieket libásoknak, a pomáziakat pulykásoknak gúnyolták, nem is ok nélkül. Arról, hogy mennyi libát tarthattak a városban, leginkább a valamikori önkormányzat intézkedéseiből lehet képünk. Hiszen itt külön városi rendelet foglalkozott 1911-ben azzal, hol és hogyan lehet libát legeltetni, „…libákat felügyelet mellett csak a nagy patakban lehet hajtani, s hasonló felügyelet mellett csak ott szabad legeltetni. A városban kóborló libákat behajtják és büntetésül darabonként 10 fillért kell fizetni!” de később sem oldódott meg a libalegeltetés problémája, mert még az államrendőrség is rendelkezett erről. „Az államrendőrség eltiltotta a baromfiak legeltetését, úsztatását, nevelését a Duna-parton. (…) Mert ha ilyen módon elcsúfítják a Duna-partot és nem jön nyaraló, kinek adják majd el a récét, libát meg csirkét?”

Libák a szentendrei utcán a hatvanas években

Márton lovag süti

Szent Márton meséje arról szól, hogy szerénysége miatt nem akarta elvállalni a püspöki tisztséget, a libák közé bújt, ám a szárnyasok gágogásukkal elárulták. Így Márton nem kerülhette el a püspöki széket, a libák viszont árulásukért azóta is lakolnak: ezért eszünk Márton napján libasültet.

Nálunk is volt Sveti Martin (Szent Márton) napi liba, azaz guszka ilyentájt az asztalon, de Martinról (Mártonról) nem ez a történet keringett ilyenkor. Ugyanis az a szamárhegyi szokás, amely több családnál fennmaradt, – és amelynek eredete vélhetően Dalmáciából, a velencei uralom idejéből való – Martint, mint a szegényekkel jót tevő római tisztet őrizte meg. Ugyanis Velencében Szent Márton napján a nálunk leginkább a mézeskalács huszárhoz hasonlító sütit készítettek, amely a szentet mint római császári lovas testőrtisztet lóháton ábrázolja, és amely tipikus desszertje volt a velenceieknek. Ugyanis szokásban volt, hogy november 11-én a gyerekek nagy zajjal végigjárták Velence utcáit, bekopogtattak a házakba és boltokba, és egy kis dallal Márton-jókívánságokat mondtak, amiért édesség és gyümölcs volt a jutalom. Ilyenkor kapták a San Martino (Szent Márton) lovag sütit is. Ennek mintájára a szamárhegyi gyerekek az istálló lámpásával járták végig a hegyi dalmát házakat és verseltek, amiért nálunk „huszárt”, vagy Martin sütit kaptak ajándékba.

– Feri bácsit még csúfolták is, hogy a Karácsony még a messzeségben van, és ő mégis köszönteni jár. Biztosan a borocska iránti olthatatlan vonzalma veszi rá őt erre, mondogatták. Mert a szamárhegyi jómódú osztrákok nem ismerték, hogy bizony ennek a köszöntésnek évszázados szokása van Dalmáciában. Igaz, ott nem keverik össze Sveti Martin római lovas katona süti figuráját a magyar mézeskalács huszárral, és a Martin napi mondóka sem hajaz a Szamárhegyen a karácsony napján szokásos köszöntő szövegére.

De hát a tudósok szerint az etnográfia már csak ilyen. A szokások eltűnnek, majd előbukkannak, mint valami rejtett vízfolyás, alakulnak, magukba olvasztanak addig ismeretleneket. De hogy abban az időben, amikor még Szentendrén hetvenezer akó bort készítettek egy évben, és a város egyik legfontosabb bevételi forrása a zsuppos bor, a Szentendrei vörös aszú volt, hogyan ünnepelhették **Sveti Martint** *(Szent Mártont),* annak csak töredékei lelhetők fel. Az biztosnak látszik, hogy Márton napon nálunk nem volt felvonulás Márton lovaggal az élen, és csak már a huszadik század végén vált általánossá a liba történet is. Korcsulán (Cuorzola) viszont fennmaradt az ünnep egyik felénk is ismert mondása, hogy Szent Márton napján „krče bačve”, azaz csöpögnek a hordók.

-benko-

FELHÍVÁS

SÉRELMEK A PSZICHIÁTRIÁN – INGYENES JOGSEGÉLYSZOLGÁLAT Ön vagy szerette sérelmet szenvedett pszichiátriai kezelése során? Ne hagyja annyiban! Tegyünk valamit, hogy másokkal ugyanez már ne történhessen meg! Vegye fel velünk a kapcsolatot: Állampolgári Bizottság az Emberi Jogokért Alapítvány, 1461 Budapest, Pf.: 182. Telefon: 06-1/342-6355, 06-70/330-5384 E-mail: panasz@cchr.hu Weboldal: www.emberijogok.hu

PSZICHIÁTRIAI SZEREK VISELKEDÉSI PROBLÉMÁKRA? Ha gyermeke „tanulási problémára” vagy „viselkedési rendellenesség” miatt pszichiátriai szereket szed, és úgy érzi, hogy a gyermek állapota semmit sem változott vagy rosszabbodott emiatt, keresse az **Állampolgári Bizottság az Emberi Jogokért Alapítvány**t. Az alapítványtól ingyenes tájékoztató kiadvány is kérhető a hiperaktivitás témájában. Cím: **1461 Budapest, Pf.: 182. Telefon: 06-1/342-6355, 06-70/330-5384;** E-mail*:* info@cchr.hu Weboldal*:* www.emberijogok.hu

Minden információt bizalmasan kezelünk!”

GÁBOR ESZMERALDA becsüs
műgyűjtő
Múzeumok számára is, legmagasabb áron, készpénzért vásárol antik és modern festményeket
bútorokat ezüsttárgyakat evőeszközöket órákat
fazon aranyakat szobrokat borostyánokat porcelánokat egyebeket.
Kiszállás díjtalan!
T.: 06/1/789-1693, 06/30/898-5720

Dobunk majd lépegetünk – helyett – „Álmodj velem!”

Játsz újra Leányfalun!

Leányfalun, az üzletközpont egyik sarkában zsúfolt, mégis, vonzó kirakat hívogatja az embereket, s ha belépünk a Pingvin Játékáruházba, elámulunk, hogy is férhet el egy ilyen pici boltban ennyi minden! A hagyományos játékokon kívül, – mint egy könyvtárban az egymás mellett sorakozó kötetek – társasjátékos dobozok végeláthatatlan sorait láthatjuk. Karácsony előtt azonban a Pigvin kilép a bolt falai közül: *a Faluházban november 17-én, 10-től 18 óráig Játssz újra!* címmel számos társasjátékot ki lehet próbálni. A játékbolt tulajdonosával, *Török Krisztinával* beszélgettünk.

– Mióta működik a Pingvin Játékáruház?

A leányfalui bolt nyolc éve nyílt meg, és négy éve van egy webáruházunk is, ami szintén innen működik. Nem szakosodtunk, igyekszünk minden igényt kielégíteni, mert nem sok játéküzlet van errefelé. De az igazi célunk, hogy kialakuljon körülöttünk egy kis baráti közösség, mert úgy gondolom, ez a mai világban nagyon nagy érték!

– Az idősebb generáció tagjai, ha a társasjáték szót hallják, valószínűleg azonnal a Ki nevet a végén vagy a Gazdálkodj okosan! – játék mellett, gyerekként vagy a gyerekeikkel eltöltött boldog órákra gondolnak! Pedig a társasjátékok rengeteget fejlődtek az utóbbi évtizedekben, az egyszerű ‘dobunk majd lépegetünk’ szisztémát rafináltabb rendszerek váltották fel, s bizonyos specializációk is kialakultak: a hajdani táblás-, kártya-, vagy kockajátékokat sokkal összetettebb élményeket nyújtó logikai-, kooperatív-, stratégiai-, hadi-, nyelvi-, ügyességi-, memória-, műveltségi-, party- vagy éppen szerepjátszós játékok váltották fel. És ma már nem csak a gyerekek „privilégiuma” ez a műfaj, hallunk olyan fiatalokból álló csoportokról, akik rendszeresen összejárnak óriási társasjáték-csatákat vívni!

Nemcsak a fiatalok! A tavalyi társasjáték napunkon a 60-70 évesek remekül érezték magukat, és újra felelevenítették a közös játék örömét. A társas-játszásnak nagyon erős közösségformáló hatása van! Ezért is indítottuk el négy éve a **Játssz újra!** programot. Az volt a célunk, hogy karácsony előtt az érdeklődők eljöjjenek a rendezvényre, mi odaviszünk 250 társasjátékot mindenféle korosztálynak, s nagyon profi játékmesterek – akiket a forgalmazó cégek küldenek – bemutatják ezeket, és játszanak az érdeklődőkkel. Észrevettük azt is, hogy sok szülő megvette a ma már igen drága játékokat, de csalódtak bennük, mert gyakran hosszú, vagy magyarul nem igazán jól érthető leírás tartozik hozzájuk. Kértük, hogy ha valaki így járt, akkor hozza el, s itt megmutatjuk neki, mi a teendő. Az egyik kolléganőm – aki pedagógus – képes egész évben tanulni a játékokat, hogy itt ne csak tanítsa, de meg is szerettesse őket! Kezd kialakulni egy kör, jó érzés volt azt is látni, hogy a gyerekek reggeltől estig játszottak, sokszor a szülőkkel, s már elérkezett a záróra, de még mindig nem akarták abbahagyni a játékot. Végre nem otthon ültek a számítógép előtt, megmutattunk nekik egy másik lehetőséget!

– Hányan jönnek el a Játsz újra! kedvéért?

Tavaly legalább 250-en voltak! Ilyenkor az egész Faluház a miénk: van egy terem, ahol a kisebbeknek, 10 éves korig való játékokat lehet játszani, egy másik helyiségben csak stratégiai játékok vannak. Az emeleten pedig – egy kicsit nyugisabb környezetben – az úgynevezett gamer játékok a „fan”-oknak, akik már kicsit komolyabban művelik a társasozást. A rendezvénynek az a célja, hogy a vendégek kipróbálják a játékokat *(amelyek mindegyike kapható is a boltban),* és hogy jól érezzék magukat, szervezzünk minden korosztály számára egy izgalmas, felejthetetlen napot, ahol – együtt a többiekkel – kipróbálhatunk számos új társasjátékot.

-KÉ-